

ΕΤΟΣ Α'. ΤΕΥΧ. ΣΤ'. ΕΝ ΜΙΤΥΛΗΝΗ. 30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 4879.

Ἄλλ' ἔστι χαλεπὸν λέγειν περὶ ὅτουσιν
μαθήματος, ὡς οὐ γρή μανθάνειν· πάντα
γάρ ἐπίσασθαι ἀγαθὸν δοκεῖ εἶναι. Πλά-
των Λάχ. 482. Ε.

ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΚΡΙΤΙΚΟΙΣ ΕΠΩΝΥΜΙΩΝ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ.

Τῶν κλάδων τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογίας, εἵτινες ἔ-
χουσιν ὑπόθεσιν τὴν Ἱστορίαν τῶν ἐπιστημῶν, οἱ μὲν σρέ-
φονται περὶ τὴν ὕλην αὐτῶν ἢ τὰς γνώσεις, οἱ δὲ περὶ τὸ
εἶδος αὐτῶν ἢ τὴν γλῶσσαν. Εἰς τοὺς πρώτους ἀνήκει ἡ
Μυθολογία πραγματευομένη περὶ τῆς συμβολικῆς καὶ ἀνα-
ναπτύκτου γνώσεως ἢ τῆς πρώτης βλάστης τῶν περὶ Θεοῦ
καὶ κόσμου ιδεῶν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἡ Ἱστορία τῆς

Φιλοσοφίας ἔχουσα ἀντικείμενον τὴν διαλεκτικὴν καὶ ἀνεπτυγμένην γνῶσιν καὶ ἡ Ἱστορία τῶν Μαθηματικῶν, Φυσικῶν καὶ Ἠθικῶν ἐπιστημῶν, αἵτινες οὖσαι πρότερον ἠνωμένοι μετὰ τῆς Φιλοσοφίας, ἐχωρίσθησαν ἔπειτα ἀπ' αὐτῆς καὶ ἀπετέλεσαν ἀνεξαρτήτους ἐπιστήμας. Εἰς τοὺς δευτέρους ἀνήκει ἡ Ἱστορία τῆς γλώσσης ἢ τῆς Γραμματικῆς μετὰ τὰ διάφορα αὐτῆς μέρη: στοιχειολογίαν, τεχνολογίαν καὶ σύνταξιν, ἡ Παλαιογραφία ἔχουσα ὑπόθεσιν τὴν ἱστορίαν τῶν γραμμάτων καὶ τὰ διάφορα αὐτῶν σχήματα καὶ ἡ Μετρικὴ πραγματευομένη περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ρυθμοῦ εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς ποιήσεως. Μεταξὺ δὲ τῶν δύο τούτων κλάδων τῶν ἐπιστημῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογίας κεῖται ἡ Ἱστορία τῶν Γραμμάτων ἢ τῆς Γραμματολογίας (Litterature): τῆς συγχωνεύσεως δηλ. τῆς ὕλης καὶ τοῦ εἴδους τῶν ἐπιστημῶν ἢ τῶν διαφόρων ὕφῶν (Styles) τοῦ ποιητικοῦ καὶ πεζοῦ λόγου.

Τὰ διάφορα ταῦτα ὕφη, καλούμενα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον ἰδέαι, χαρακτηρησες λόγου ἢ ἄλλως πως καὶ σημαίνοντα τοὺς διαφόρους τρόπους, καθ' οὓς οἱ ἄνθρωποι ἐκφράζουσι τὰ αἰσθήματα καὶ διανοήματα αὐτῶν διὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς γραφῆς, τροποποιοῦνται μὲν καὶ ὑπὸ τοῦ ἔθνους, τῆς φυλῆς καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ αἰῶνος, ἀλλὰ πρὸ πάντων ὑπὸ τῆς ἀτομικότητος τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος καὶ διὰ τοῦτο ἔχει καθ' ὅλους τοὺς λόγους τὸν τόπον του τὸ ὑπὸ τοῦ Βυβῶνος ῥηθὲν «*Le style est l'homme même.*»

Τὰ περὶ ὕφους τοῦ συγγραφέως ἢ ποιητοῦ ῥηθέντα δύνανται, νομίζω, νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐν μέρει καὶ εἰς ὅσα λέγουσι περὶ αὐτῶν οἱ Κριτικοί, οἵτινες πολλάκις μετὰ μίαν φράσιν ἢ λέξιν χαρακτηρίζουσι τὸν γράφοντα πολὺ καλῆτερα πρὸ ἄν ἤθελον γράφει πρὸς τοῦτο διατριβὴν πολυσέλιδον. Ἡ φράσις π. χ. Ἀττικὴ μέλισσα, λεγομένη περὶ τοῦ Σοφοκλέους καὶ Ξενοφῶντος δεικνύει κάλλιστα, ὅτι τὸ

λεκτικὸν αὐτῶν εἶναι γλυκὺ ὡς τὸ Ὑμήττειον μέλι, ἐνῶ ἐξ ἐναντίας ἢ φράσις κύων ῥητορικὸς, λεγομένη περὶ τοῦ Ζοίλου, δεικνύει, ὅτι τὸ λεκτικὸν του εἶναι αὐτόχρομα ὕλακὴ κυνός, ἀναισχύντου δηλ. καὶ φθονεροῦ ἐπικριτοῦ. Τὸ οὐσιαστικὸν ὄνομα χολή, μετὰ τὸ ὅποιον ἐπωνομάζετο ὁ δραματικὸς ποιητὴς Φιλοκλῆς, πικρὸν ἀρκούντως τὴν πικρίαν τῆς φράσεώς του, τὸ δὲ οὐσιαστικὸν χιών, μετὰ τὸ ὅποιον ἐπεκαλεῖτο ἄλλος δραματικὸς ποιητὴς, ὁ Θεόγνης, ἐμφαίνει ἀριδῆλως τὴν μεγάλην αὐτοῦ περὶ τὴν φράσιν ψυχρότητα. Τὸ ἐπίθετον τέλος Θεῖος, μετὰ τὸ ὅποιον προσδιορίζεται τὸ ὄνομα τοῦ Ὀμήρου καὶ Πλάτωνος, καὶ τὸ Χαλκέντερος, μετὰ τὸ ὅποιον συνοδεύεται τὸ ὄνομα τοῦ Γραμματικοῦ Διδύμου, παριστάνουσιν, ὅτι τοὺς μὲν πρώτους ὠνόμασαν οὕτω διὰ τὸ ὕφος τῶν ἰδεῶν καὶ τὸ τεχνικὸν τῆς παραστάσεως, τὸν δὲ δεύτερον διὰ τὴν ἀκάματον φιλοπονίαν καὶ «τὴν ἐπὶ τὰ βιβλία ἄκραν ἐπιμονήν.» Διότι ὡς λέγουσιν, ἔγραψε τρισχίλια καὶ πεντακόσια συγγράμματα, τῶν ὁποίων ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς οὗτος εἰς τὸ γῆρας του ἐλησμόνησε πολλά, διὰ τοῦτο ὠνόμασαν αὐτὸν καὶ βιβλιολόθον.

Αἱ φράσεις καὶ λέξεις αὗται, μετὰ τὰς ὁποίας χαρακτηρίζονται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Κριτικῶν οἱ Ἕλληνες ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς, καὶ εἰς τὰς ὁποίας δύναται νὰ δωσῆται τὴν κοινὴν προσηγορίαν ἐπωνυμίας, ἐξαιρουμένων ὀλίγων τινῶν, περὶ ὧν δὲν γνωρίζομεν διατὶ ἐδόθησαν εἰς τινὰς συγγραφεῖς καὶ ποιητάς, ὡς σκυτοβραχίων, θυροποιός, ξυστήρ, λύχνος, καὶ τινῶν ἄλλων, αἱ ὁποῖαι ἐδόθησαν εἰς αὐτοὺς ὄχι διὰ γραμματολογικοὺς λόγους, ὡς ἡ ψεκάς εἰς τὸν Ἀντίμαχον καὶ Ὀλύμπιχον, διότι «προσέβραινον τοὺς ὀμιλοῦντας διαλεγόμενοι,» ἢ σχοινίων εἰς τὸν Καλλίαν, διότι ἦτον υἱὸς σχοινοπλόκου, ἢ φακᾶς εἰς τὸν Διοσκορίδην «διὰ τοὺς ἐπὶ τῆς ὄψεως αὐτοῦ φακούς,» ὅλαι αἱ ἄλλαι δύνανται νὰ

δικαιρεθῶσιν εἰς δύο κλάσεις: εἰς ἐπωνυμίας ἐπαινετικάς καὶ εἰς ἐπωνυμίας ψεκτικάς. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ποιηταὶ ἐν γένει εἶναι ἢ ἐπικοί, ἢ λυρικοί ἢ δραματικοί, οἱ δὲ πεζογράφοι ἢ ἱστορικοί, ἢ φιλόσοφοι (καὶ ἐπιστήμονες καθόλου) ἢ ῥήτορες, ἃς ἴδωμεν τὰς κυριώτερας αὐτῶν, ἀρχίζοντες ἀπὸ τὰς τῶν ἐπικῶν ποιητῶν καὶ προβαίνοντες ἔπειτα εἰς τὰς τῶν ἄλλων κατὰ τὴν δειχθεῖσαν τάξιν.

Ἐκ τῶν ὀλίγων ἐπωνυμιῶν τῶν ἐπικῶν ποιητῶν δύο μόναι εἶναι ψεκτικά, ἡ ἐπωνυμία **Χάος** δοθεῖσα εἰς τὸν **Χίον Παρθένιον** διὰ τὸ συγκεχυμένον καὶ ἀσαφές ὕφος του καὶ ἡ ἐπωνυμία **Σκοτεινός** δοθεῖσα εἰς τὸν **Χαλκιδέα Εὐφορίωνα** ἴσως διὰ τοὺς ἐν ταῖς χιλιάσι χρησιμούς αὐτοῦ· αἱ δὲ λοιπαὶ εἶναι ἐπαινετικά. Διότι ἐκτὸς τοῦ Ὀμήρου, ὅστις, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, ὠνομάζετο θεῖος, φέρει τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην καὶ ὁ Ἡσίοδος, μὲ τὴν διαφορὰν ὅμως, ὅτι ὁ πρῶτος καλεῖται προσέτι ἐν τῷ Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου ἀγῶνι ὑπὸ τοῦ γράψαντος αὐτὸν ἐνδοξότατος τῶν ποιητῶν διὰ τὴν ἔξοχόν του ὑπόληψιν, ὑπὸ δὲ τοῦ **Πρόκλου** χρυσοῦς διὰ τὴν μεγάλην του ἀξίαν, τὴν ὁποίαν δύναται τις νὰ παρομοιάσῃ πρὸς τὴν τοῦ τιμιωτάτου τῶν μετάλλων, διὰ νὰ μὴ ἀναφέρω τὸν **Πολέμωνα**, ὅστις ὠνόμαζε τὸν μὲν Ὀμηρον ἐπικὸν **Σοφοκλέα**, τὸν δὲ **Σοφοκλέα** τραγικὸν Ὀμηρον. Ἐπίσης κρίνω περιττὸν νὰ σημειώσω, ὅτι ὁ βουκολικὸς ποιητὴς **Μόσχος** μετωνομάσθη διὰ τὴν ἀξιόλογον αὐτοῦ ποίησιν **Θεόκριτος**.

Ἐκ τῶν τριῶν ἐπαινετικῶν ἐπωνυμιῶν τῶν λυρικῶν ποιητῶν, τὰς ὁποίας ἀπαντῶμεν εἰς τοὺς συγγραφεῖς, ἡ μὲν ἐπωνυμία ὑψηγόρας ἀνήκει εἰς τὸν **Πίνδαρον**, ὅστις μετὰ τῶν λυρικῶν εἶναι ὅ,τι μεταξὺ τῶν ἐπικῶν ὁ ποιητὴς Ὀμηρος. ὠνομάσθη δ' οὕτω διὰ τὴν ὑψηλὴν καὶ ὑπερήφανον γλῶσσάν του. Ἐρχεται ἔπειτα ἡ **Λεσβία Σαπφὸ** μὲ τὴν ἐπωνυμίαν **θεῖα** καὶ **Μοῦσα** ἡ δεκάτη κατὰ τι ἀρχαῖον ἐπίγραμμα, γνωστὴ διὰ τὴν φλογερὰν ἐρωτικὴν τῆς

ποίησιν, δι' ἣν ἴσως καὶ ὁ **Στράβων** ὀνομάζει αὐτὴν **θαυμαστόν τι χρῆμα**, καὶ τέλος ὁ **Κολοφώνιος Μίμνερμος** καλούμενος **Λιγυστάδης** διὰ τὸ λιγὺ καὶ ἐμμελὲς τῆς αὐτοῦ φρασεως.

Περισσότερας ἐπωνυμίας, καλὰς καὶ κακάς, ἀπαντᾷ τις παρ' Ἑλλήσι διὰ τοὺς δραματικούς ποιητάς. Διότι ἐκτὸς τῆς ἐπωνυμίας **Ἀττικῆ μέλισσα, χιών, χολή**, τὰς ὁποίας, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, ἀπέδιδον εἰς τὸν **Σοφοκλέα**, **Θέογγιν** καὶ **Φιλοκλέα**, ὁ **Ἀριστοφάνης** γνωματεύει περὶ **Δισχύλου**, ὅτι εἶναι πρῶτος ἐν ποιηταῖς, διότι εἶνε **ψόφου ἔμπλεως, ἀξύστατατος, στόμφαξ** καὶ **κρημνοποιός**, μὲ ἄλλους λόγους διὰ τὸ πομπῶδες καὶ τραχὺ, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ διὰ τὸ ὑψηλὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς τοῦ ὕφους του, τὸν δ' **Εὐριπίδην** αὐτὸς ὁ **Ἀριστοτέλης** ὀνομάζει **τραγικώτατον τῶν ποιητῶν**, διότι ἐγνώριζε καλλίστα νὰ κινή τὰ πάθη, καὶ τὸν **Ἐπίχαρμον** αὐτὸς ὁ **Πλάτων** **ἄκρον κωμωδίας ποιητὴν**, ἐξάπαντος διὰ τὴν λεπτὴν αὐτοῦ ἀστειότητα. Οὕτω καὶ ὁ **Ἀθηναῖος Χειρίλος** ὠνομάσθη **βασιλεὺς ἐν Σατύροις**, τοῦ σατυρικοῦ δηλ δράματος, ὡς ἔξοχος εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως. Περὶ δὲ **Λυκόφρονος** τοῦ σκοτεινοῦ δὲν ἔχω νὰ προσθέσω τι, διότι αὐτὴ του ἡ ἐπωνυμία δεικνύει ἀρκούντως τὸν χαρακτήρα του.

Ἐπειδὴ περὶ **Ξενοφῶντος** ἔγινεν ἀνωτέρω λόγος, μὴ ἔχω νὰ εἶπω περὶ ἄλλου, εἰμὴ περὶ τοῦ ἱστοριογράφου **Τιμαίου**, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ὠνόμαζον αὐτὸν **Ἐπιτίμαιον** διὰ τὸ πολλὰ ἐπιτιμᾶν καὶ **Γραοσυλλέκτριαν** διὰ τὸ τὰ τυχόντα ἀναγράφειν, μεταβαίνω εἰς τὰς τῶν φιλοσόφων ἐπωνυμίας.

Ὅτι ἀπὸ **Ἀριστοκλέους** μετωνομάσθη **Πλάτων** ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀκαδημαϊκῆς αἵρέσεως ὄχι, ὡς λέγουσι, διὰ τὸ πλάτος τοῦ στέρνου ἢ τοῦ μετώπου του, ἀλλὰ διότι ἦτο **πλατὺς ἐν λόγοις**, τοῦτο, νομίζω, ὅτι εἶνε γνωστὸν

καὶ εἰς αὐτοὺς τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων τοὺς μαθητάς. Ὅτι δὲ ὁ Ἀρρίανος ὠνομάσθη νέος Ξενοφῶν, ὡς μιμηθεὶς κατὰ πάντα σχεδὸν τὸν φιλάρετον μαθητὴν τοῦ φιλαρέτου Σωκράτους, ὡς γράψας δηλ. Ἀνάβασιν Ἀλεξάνδρου καὶ Διατριβὰς τοῦ διδασκάλου του Ἐπικτήτου κτλ. καὶ τοῦτο, νομίζω, δὲν ἀγνοοῦσιν οὐδ' οἱ ἄκρω δακτύλῳ Ἑλληνικῆς γευσάμενοι παιδείας. Διὰ τὴν γυνώριση δέ τις διατὶ ὁ Ἡράκλειτος ὠνομάσθη σκοτεινός, ἀρκεῖ τὴν ἐνθυμηθῆ τὴν ὁποίαν ἔδωσεν ἀπάντησιν ὁ φιλόσοφος Σωκράτης εἰς τὸν Εὐριπίδην, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐδανείσθη, διὰ τὴν ἀναγνώση, τὸ σύγγραμμα τοῦ Ἡρακλείτου. «ἄ μὲν συνῆκα, εἶπε, γενναῖα· οἶμαι δὲ καὶ ἄ μὴ συνῆκα. Πλὴν Δηλίου γέ τινος δεῖται κολυμβητοῦ». Πρέπει ὅμως τὴν εἶπωμεν περὶ τοῦ Κράτητος, ὅτι ἐπωνομάσθη Ὀμηρικὸς καὶ Κριτικὸς διὰ τὴν περὶ τοὺς γραμματικὸς καὶ ποιητικὸς λόγους ἐπίστασίν του, καὶ ὅτι ὁ Εὐφραστος ἢ Θεόφραστος μετωνομάσθη οὕτως ἀπὸ Τυρτάμου διὰ τὸ θεῖον τῆς αὐτοῦ φράσεως.

Ἐκ τῶν ῥητόρων καὶ σοφιστῶν ὠνόμασαν οἱ ἀρχαῖοι Ἀντιφῶντα τὸν διδάσκαλον τοῦ Θουκυδίδου Νέστορα κατὰ τινα μὲν βιογραφίαν του, διότι ἦτο ἀ γ χίνου ς, κατὰ τινα δὲ ἄλλην διατὴν ἐν τῷ λέγειν ἡδονὴν κατὰ δὲ τὴν γνώμην τῆς Εὐδοκίας ἐν Ἴωνιᾳ «ἐπὶ τῷ περὶ παντὸς ἀνείπων πείσαι», τὸν Αἰλιανὸν μελίγλωττον ἢ μελίφθογγον διὰ τὸ μελίρρυτον τῆς φράσεώς του, τὸν Ἀριστογείτονα κύνα διὰ τὴν ἀναίδειάν του, τὸν Δίωνα Χρυσόστομον διὰ τὸ λαμπρὸν ὕφος του, τὸν Ζώηλον ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω μνηθείσης ἐπωνυμίας καὶ Ὀμηρομάστιγα, διότι ἐπέκρινεν ὑπέρικρα τὸν Ὀμηρον καὶ ἄλλους ἄλλως, ὡς εἶχεν ἕκαστος ιδιότητος.

Ἡδυνάμην ἂν ἀναφέρω καὶ ἄλλας τισαύτας ἐπωνυμίας, ἐπαινετικὰς καὶ ψεκτικὰς, ὧν βρῖθουσι τὰ συγγράμματα τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλὰ σκοπὸς μου ἦτο τὴν δῶσω μικρὰν

μόνον νύξιν εἰς τινα τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ «Πανδέκτου», διὰ τὴν γράψην, ἂν ἔχη καιρὸν πρὸς φιλολογικὰς ἀσχολίας πληρέστερον περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, τοῦ τόσον ἐπιτηδείου πρὸς χαρακτηρισμὸν πρὸ πάντων τῶν ἐνδόξων ποιητῶν καὶ συγγραφέων.

ΑΛΚΑΙΟΣ, ΠΙΤΤΑΚΟΣ ΚΑΙ ΣΑΠΦΩ

II

ΕΞΗΚONTA ΕΤΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ

(Ἀπὸ τοῦ 642—500 περίπου π. Χ.)

Ἡ νῆσος Λέσβος εἶναι τὸ πρῶτον μέρος, τὸ ὁποῖον κατέσχον οἱ Ἀχαιοὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Μυσίας, ἀφοῦ ὑποχώρησαν εἰς τὴν ὄρμην τῶν Δωριέων ἀπεσύρθησαν ἐκ τοῦ Ἄργους. Ἡ Μυτιλήνη κειμένη εἰς τὸ στενὸν τὸ χωρίζον αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἠπείρου ἐγεινεν ἢ πρωτεύουσα τῆς Λέσβου. Οἱ βασιλεῖς αὐτῆς ἀνέφερον τὸ γένος μέχρι τοῦ Πενθίλου, υἱοῦ τοῦ Ὀρέστου, οὗ τινος ἄρξαντος τοῦ στόλου, ἐπεχείρησαν, ὡς λέγουσιν, οἱ Ἀχαιοὶ τὴν εἰς Ἀσίαν μετανάστευσιν. Ἐκ τῆς Λέσβου ὤκισθη ἢ μεσημβρινὴ τῆς Τρωάδος παραλία. Τέλος ἢ Μυτιλήνη ὑπέταξε καὶ τὸ δυτικὸν αὐτῆς μέρος. Οἱ Μυτιληναῖοι ἐκτίσαν αὐτόθι πλησίον τοῦ τάφου τοῦ Ἀχιλλέως τὸ Ἀχιλλεῖον καὶ ὀλίγω περαιτέρω πρὸς τὸ δυτικὸν τοῦ ἀκρωτηρίου Σιγείου τὴν ὁμώνυμον πόλιν Σίγειον. Τὴν δυναστείαν τῶν Πενθελιδῶν κατέβαλεν ἢ ὑπερῆφάνεια τῶν εὐγενῶν. Εἶχεν ἤδη κλονισθῆ αὕτη διὰ τινος κατὰ τῶν εὐγενῶν προσβολῆς, ὅταν ὁ βασιλεὺς Πενθίλος ραβδίσας ἄνδρα ὀνομαζομενον Σμέρδιν ἐ-

θανατώθη διὰ τοῦτο ὑπ' αὐτοῦ. Ἐκτοτε ἡ Μυτιλήνη ὑπήκουεν εἰς τοὺς εὐγενεῖς. Διαρκούσης τῆς ἐβδόμης ἑκατονταετηρίδος π. Χ. ἡ ἐν Μυτιλήνῃ τάξις τῶν πολιτῶν ἐκρατύνθη τόσον, ὥστε περὶ τὸ τέλος αὐτῆς ἤλπιζε νὰ καταβάλῃ τὴν ἀρχὴν τῶν εὐγενῶν. Τῶν πολιτῶν προίστατο ὁ Μέλαγχρος, ὅστις καὶ ἐτυράννησε τῆς Μυτιλήνης. Πρὸς κατάλυσιν αὐτοῦ συνώμοσεν ὁμάς τις εὐγενῶν Λεσβίων, τῶν ὁποίων προίσταντο τρεῖς ἀδελφοί, ὁ Κίκις, ὁ Ἀντιμενίδης καὶ ὁ ποιητῆς Ἀλκαῖος.

Παραλείπων τὸν Λέσβιον ποιητὴν Λέσχην, ὅστις περὶ τὰ μέσα τῆς ἐβδόμης ἑκατονταετηρίδος πρὸ Χριστοῦ ἐψαλε τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου, καὶ τὸν Τέρπανδρον καὶ Ἀρίωνα, οἵτινες διέπρεψαν εἰς τὴν λυρικὴν ποίησιν, λέγω, ὅτι ὁ Ἀλκαῖος δὲν ἀπελείφθη οὐδ' ἐπὶ ποσὸν τῶν διασῆμων τούτων προκατόχων του. Δὲν εἶναι ὁμοῦς ὁ ὕμνος οὔτε τὰ λυρικά ἄσματα, εἰς τὰ ὁποῖα εὐδοκίμησαν οὗτοι, τὰ ἀναδείξαντα καὶ τὸν Ἀλκαῖον. Ἡ ποίησις του δὲν ἀνήκεν εἰς τοὺς Θεούς, οὐδ' ἦτο προωρισμένη νὰ ἐξεγείρῃ τὸ πολεμικὸν θάρρος τῶν Λεσβίων, ἢ νὰ δώσῃ πολιτικὰς παραινέσεις εἰς τὸν δῆμον (κοινότητα) αὐτῶν, ὡς ἡ τοῦ Καλλίνου καὶ Τυρταίου. Καθὼς ὁ Ἀρχίλοχος, παρόμοια καὶ ὁ Ἀλκαῖος ἦτο ποιητῆς τοῦ παρόντος. Ἡ ποίησις του ἀπῆχει τὰ αἰσθητά, τὰ ὁποῖα ἀλληλοδιαδόχως ἐκίνουν αὐτόν. Εἶναι ἡ φαιδρὰ, ἀλλὰ καὶ σεμνὴ ᾠδή, εἰς τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ἀπλὴν μὲν, ἀλλὰ σοβαρὰν στροφὴν, δι' ἧς ἐκφράζει τὰς σφοδρὰς συγκινήσεις τῆς καρδίας του. Ψάλλει τὰς χαρμοσύνας καὶ λυπηρὰς περιστάσεις τῆς ζωῆς του, τὰς ἡδονὰς τοῦ ἔρωτος καὶ τὰς ἡδονὰς τοῦ οἴνου. Ἀλλ' ὁ Ἀλκαῖος εἶναι πολιτικὸς κυρίως ποιητῆς. Ἀνέκαθεν ἀνήκεν εἰς τὴν τάξιν τῶν εὐγενῶν. Ἡ πεποίθησις του, ὡς καὶ αἱ προλήψεις τῆς τάξεώς του, τὸ ἀνένδοτον φρόνημά του, καθὼς καὶ ὁ ἐμπαθὴς τρόπος του, κατέστησαν αὐτόν πρόμαχον τῆς στενοχωρημένης ἀριστοκρατίας. Πρὸς τοὺς τυράννους

μάχεται μετ' ὅλην τὴν σφοδρότητα τῆς φύσεώς του. Ἐπειδὴ συγχρόνως ἦτο πολεμικὸς, ἐγεινεν ἀρχηγὸς τῶν εὐγενῶν μετὰ τῶν δύο ἀδελφῶν του. Ἡ ποίησις καθίσταται εἰς τὰς χεῖράς του ὄπλον κατὰ τῶν ἐχθρῶν του. Καθὼς οὗτος ζῆ διὰ τὴν τάξιν του, οὕτω καὶ ἡ ποίησις του ἐργάζεται πρὸς ἐπικράτησιν αὐτῆς. Ὡστε οὗτος προσβάλλει τοὺς ἐχθρούς ἔχι μόνον μετὰ τὸ δόρυ, ἀλλὰ στιγματίζει αὐτοὺς καὶ μετὰ τοὺς στίχους του. Ὁ Ἀλκαῖος δὲν ζηλιτεύει, ὡς ὁ Ἀρχίλοχος, ἰδιώτας, ἀλλ' εἰσήγαγε τὴν ποίησιν εἰς τὸν πολιτικὸν βίον. Ὁ Θεόγνις δίδει παραινέσεις μετὰ τὰς ἐλεγείας του, ὁ δ' Ἀλκαῖος μάχεται μετὰ τὰ ἔπη του.

Ὁ Ἀλκαῖος ἦτο φύσεως ἰσχυρᾶς· πλήρης χαρᾶς διὰ τὸν βίον καὶ τὰς ἀπολαύσεις τοῦ βίου. Ἡ νῆσος Λέσβος παρήγεν ἀνέκαθεν καλὸν οἶνον, καὶ οἱ εὐγενεῖς ἐσυνήθιζον νὰ εὐχῶνται καὶ ν' ἀμετροποτῶσιν.

»Οὐ χρὴ κάκοισι θυμὸν ἐπιτρέπην (ἐπιφωνεῖ ὁ Ἀλκαῖος).

»προκόφομεν γὰρ οὐδὲν ἀσάμενοι·

»..... φάρμακον δ' ἄριστον

»οἶνον ἐνεικαμένους μεθύσθην.»

»Πίνωμεν (λέγει εἰς ἕν ἄλλο του λείψανον),

»Πίνωμεν· τί τὰ λύχν' ὀμμένομεν; δάκτυλος ἀμέρα.

»Καὶ δ' ἄερρην κυλίχλαις μεγάλαις αἴψα ποικίλαις.

»Οἶνον γὰρ Σεμέλας καὶ Δίος υἱὸς λαθικάδεα

»ἀνθρώποισιν ἔδωκ'· ἔγχευε κίρναις ἓνα καὶ δύο

»Πλέαις κακ κεφάλαις. Ἄ δ' ἑτέρα τὴν ἑτέραν κύλιξ ὦ
[θήτω].»

Ἡ ἀπόλαυσις τῆς ἡδονῆς αὐξάνει, ὅταν πλησίον του, ἐνῶ πίνει, κάθηται καὶ ἡ ἐρωμένη του Δεινομένη. Οὗτος ὁ οἶνος, ὅστις δὲν δύναται ποτε νὰ λείψῃ ἀπὸ τὸν Ἀλκαῖον—διότι συμβουλεύει πρὸ παντός ἄλλου δένδρου νὰ φυτεύωσι κλήματα—εἶναι δι' αὐτόν καὶ κάτοπτρον τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, ἐπειδὴ «ἐν οἴνω ἀλήθεια».

Ἄλλαι σκέψεις ἐπλήρουν τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀλκαίου, ὅτε

οἱ ἀδελφοὶ τοῦ καὶ οὗτος μετὰ τῶν ἄλλων εὐγενῶν συνέλαβον τὸν σκοπὸν νὰ κρημνίσωσι τὸν Μέλαγχρον.

»Μαρμαίρει, λέγει, μέγας δόμος χάλκω· πᾶσα δ' Ἄρη
[κεκόσμηται στέγα

»λάμπραισι κυνίαισι, καττᾶν λεῦθοι καθύπερθεν ἵππιοι
[λόφοι

»Νεύοισιν, κεφάλαισιν ἀνδρῶν ἀγάλματα· χάλκισι δὲ πασ-
[σάλοις

»κρύπτοισι περικείμεναι λάμπραι κνάμιδες, ἄρκος ἰσχύρω
[βέλεως

»Θώρακές τε νέοι λίνω, κοίλαι τε κατ' ἄσπιδες βεβλή-
[μεναι·

»Πᾶρ δὲ Χαλκίδικαι σπάθαι, πᾶρ δὲ ζώματα πόλλα καὶ κυ-
[πάττιδες,

»τῶν οὐκ ἔσι λάθεσθ'· ἐπειδὴ πρότισθ' ὑπὸ Φεργῶν ἕσταμεν
[ὁδε.

Ἡ μεθ' ὀπλων ἐπανάστασις τῶν εὐγενῶν κατὰ τοῦ Μελάγχρου, τὴν ὁποίαν περιγράφει ὁ Ἀλκαῖος διὰ τῶν ἀνωτέρω στίχων του, ἐπέτυχεν· διότι ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τινος φατρίας τοῦ λαοῦ, τῆς ὁποίας πρόστατο Πιττακὸς ὁ Ὑβραδίου, ἀνὴρ ταπεινῆς καὶ ἀσήμου καταγωγῆς. Ὁ Μέλαγχρος ἐθανατώθη περὶ τὰ 610 π. Χ. ἀλλ' οἱ εὐγενεῖς δὲν ἀπήλαυσαν τοὺς καρπούς, τοὺς ὁποίους ἤλπισαν, οὐδ' ἠδυνήθησαν ν' ἀνορθώσωσι τὴν πεπτωκυῖαν τάξιν των. Ἐπῆλθον νέαι ταραχαί, νέοι πόλεμοι.

»Ἀσυνέτην, λέγει ὁ Ἀλκαῖος, τῶν ἀνέμων στάσιν

»Τὸ μὲν γὰρ ἔνθεν κύμα κυλίνδεται,

»τὸ δ' ἔνθεν ἄμμες δ'ὄν τὸ μέσον

»ναῖ φορήμεθα σὺν μελαίνα.

Οἱ φόβοι, τοὺς ὁποίους ἐκφράζει ὁ Ἀλκαῖος διὰ τούτων τῶν στίχων του ἐπραγματιποίησαν. Διότι γέα τυραννὶς ἤτο ἡ συνέπεις τῆς καταλύσεως τοῦ Μελάγχρου. Ἡ ἀρχὴ ἐπέρασεν εἰς χεῖρας τοῦ Μυρτίλου. Ἀλλὰ καὶ οὗτος δὲν ἐ-

κράτησεν ἐπὶ πολὺ αὐτήν. Ἐπεσε θῦμα τῆς δυναστικῆς του κυβερνήσεως· οἱ δ' εὐγενεῖς μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἀπέκτησαν τῷ ὄντι μεγάλην ἰσχύον.

Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον (600 π. Χ.) ὁ Φρύνων μὲ ἀποίκους Ἀθηναίους ἤρπασε καὶ κατέχε τὴν εἰς τὰ παράλια τῆς Τρωάδος ἀρχαίαν πόλιν τῶν Μυτιληναίων, τὸ Σίγειον. Οἱ Μυτιληναῖοι περιβαλόντες μὲ δυνατὸν τεῖχος τὸ πλησίον τοῦ Σιγείου κείμενον Ἀχιλλεῖον ἐπολέμουν ἐντεῦθεν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Ἐν τούτοις οἱ εὐγενεῖς δὲν εὐτύχησαν εἰς τοῦτον τὸν πόλεμον. Εἰς μάχην τινα αὐτῶν καὶ τῶν Ἀθηναίων νικηθεὶς ἐβρίψεν ὁ Ἀλκαῖος τὰ ὄπλα, διὰ νὰ δυνηθῆ νὰ φύγη γρηγορώτερα. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἀποικοὶ ἀφιέρωσαν τὸ κράνος του εἰς τὸ ἐν Σιγείῳ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς. Ἄν καὶ ἐπήρετο δὲ διὰ τὴν εὐγένειαν καὶ πολεμικὴν του ἰκανότητα, εὐχαριστήθη ὁμως, ὅτι ἐσώθη ἀπὸ τὸν θάνατον καὶ ἀστεῖζεται διὰ τὴν ταχεῖάν του φυγὴν εἰς τὴν πρὸς τὸν φίλον του Μελάνιππον ὁδὴν λέγων

»Ἀλκαος σῶος·

»Ἀρήια ἔντεζ δ' οὔκ·

»Ἀὔτον ἀλυκτόριον εἰς γλαυ-

»κώπιον ἴρον ὀνεκράμασαν

»Ἀττικοί.»

Τοιαῦτα δυστυχήματα, ὡς φαίνεται, ὑπῆρξαν αἰτία νὰ ἀναδείξῃ ὁ λαὸς τῷ 609 π. Χ. στρατηγὸν τὸν Πιττακόν. Ὅταν ὁ Φρύνων, ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, πεποιοῦς εἰς τὴν σωματικὴν του βίωσιν καὶ δεξιότητα, διότι εἶχε νικήσει κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Ὀλυμπίων εἰς τὸν δρόμον καὶ τὸ παγκράτιον, προὐκάλεσεν εἰς μονομαχίαν τὸν Πιττακόν, τὸν ὁποῖον ὁ Ἀλκαῖος ἀπεκάλει Γαύρικα, εἰκὴ δηλαδὴ γαυριῶντα, οὗτος ἐδέχθη τὴν πρόκλησιν ἀνευ δισταγμοῦ καὶ κατώρθωσε νικήσας νὰ θανατώσῃ αὐτόν.

Τὸ ἀνδραγάθημα τοῦτο παρέσχεν εἰς τὸν Πιττακόν μεγάλην ἰσχύον, καὶ ἠύξησε τὴν ἐν Μυτιλήνῃ ὑπόληψίν του.

Ὁ ἀνὴρ τοῦ δήμου κατέβαλλε τὸν στρατηγὸν τῶν πολεμίων, ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου οἱ εὐγενεῖς φεύγοντες ἔρριψαν τὰ ὄπλα. Μὲ τὴν αὔξουσαν ὑπόληψιν τοῦ Πιττακοῦ ἠύξησεν ἐκ νέου καὶ ἡ δύναμις τοῦ λαοῦ, τοῦ ὁποῖου πρόστατο. Ὁ Ἀλκαῖος δὲν ἀπέκαμνε καταδιώκων μὲ τοὺς σίχους τοῦ τὸν Πιττακόν. Τὸν σκώπτει διὰ τὴν καταγωγὴν του. Μὲ πολλὴν περιφρόνησιν ἀποκαλεῖ αὐτὸν Ζοφοδροπίδαν. Περιπαίξει αὐτὸν διὰ τὴν πενίαν του καὶ τὸν ὀνομάζει Ἀγάσυρτον. Χλευάζει τὴν μὴ διὰ Γυμναστικῆς βελτιωθείσαν κοινὴν στάσιν καὶ σχημά του. Περιγελά αὐτὸν ὡς Φύσκωνα, Γάσρωνα καὶ Σαράποδα. Ἔως καὶ αὐταὶ αἰ πληγαί, τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἐν τῇ μάχῃ κατὰ τοὺς πόδας ἔγειναν ἀντικείμενον σκώμματος. Ὁ Ἀλκαῖος ἐφοβεῖτο καὶ ἔβλεπεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Πιττακοῦ ἓνα νέον τύρρανον.

Τῷ ὄντι περὶ τὸ 595 π. Χ. ὁ λαὸς ἐξώρισε τοὺς εὐγενεῖς ἐκ τῆς Λέσβου. Αἱ ἀπόπειραι τῶν ἐξορίστων, τῶν ὁποίων ἠγεῖτο ὁ Ἀλκαῖος καὶ ὁ ἀδελφός του Ἀντιμενίδης, νὰ ἐκἐχδιάσωσι μὲ τὰ ὄπλα τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφὴν, ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς τὸν λαὸν τῶν Μυτιληναίων ν' ἀναδείξῃ αὐτὸν τῷ 590 π. Χ. αἰσυμνήτην, αἰρετὸν δηλ. τύραννον ἢ δικτάτορα.

Ἡ ἀνύψωσις τοῦ Πιττακοῦ ἐδείχθη πολὺ ἐνεργὸς κατὰ τῶν ἐξορίστων καὶ εὐεργετικὴ διὰ τὴν κατάστασιν τῆς Μυτιλήνης. Ὁ λαὸς προέστησεν ἐαυτοῦ τὸν κατάλληλον ἄνδρα· διότι ὄχι μόνον διεκρίθη εἰς τὰς μάχας διὰ τὴν ἀνδρείαν του, ἀλλ' ἐτήρησε πιστῶς πᾶν, ὅ,τι ὑπέσχεθη. Ὑπῆρξεν εὐπροσῆγορος εἰς τὴν συναναστροφὴν, ἐπεικῆς εἰς τὰς ἀποφάσεις καὶ λίαν συγγνωμονικὸς πρὸς τοὺς ἐχθρούς του. Τέλος ἔδειξε περίσκεψιν εἰς τὴν νομοθεσίαν καὶ ἀπαραδειγματίστον ἀφιλοκέρδειαν. Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀφιλοκέρδειας του ταύτης διηγοῦνται, ὅτι οἱ Μυτιληναῖοι ἐχάρισαν εἰς τὸν Πιττακὸν τὸ Σίγειον, τὸ ὅποσον οὗτος ἀπέσπασεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Ἀθηναίων νικῆσας τὸν Φρύωνα.

να. Οὗτος δ' ἐκράτησε μικρὸν μόνον μέρος αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον καὶ ἔφερον ἐπὶ πολὺ ἔπειτα τὸ ὄνομα «Πιττάκειος χεῖρα» τὸ δὲ λοιπὸν διένειμεν ἐξίσου εἰς τοὺς πολίτας τῆς Λέσβου.

Ὁ Πιττακὸς ἐπίστωσε τὴν ἀφιλοκέρδειάν του ταύτην τρανώτερον καὶ δι' ἄλλων μέσων. Οὗτος ἀνήκεν εἰς ἐκείνην τὴν νέαν διεύθυνσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ βίου, ἣτις ἀναφανείσα μὲ τὴν τάξιν τῶν πολιτῶν ἀντέταπτεν εἰς τὰς παραδόσεις τῶν εὐγενῶν τὰς παρατηρήσεις τῆς, τὴν ὑγιᾶ κρίσιν, τὴν ἀληθῆ θέσιν τῶν πραγμάτων, καὶ στηριζομένη εἰς τὸ δίκαιον, προσεπάθει νὰ συμβιβάσῃ τὰς ἀξιώσεις τῶν διαπληκτιζομένων φατριῶν. Ὁ Πιττακὸς μετὰ τοῦ Ἀθηναίου Σόλωνος εἶναι ὁ σημαντικώτερος ἀντιπρόσωπος ταύτης τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς σοφίας καὶ διὰ τοῦτο συναριθμεῖ αὐτὸν καὶ ὁ Πλάτων μετὰ τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς Ἑλλάδος. Καθὼς δ' ἀντίπαλός του Ἀλκαῖος ἐποίησε καὶ οὗτος ᾠδὰς καὶ ἐλεγεία. Ἐν μόνον μικρὸν λείψανον ᾠδῆς ἐσώθη καὶ αὕτη εἶναι ἔντονος προτροπὴ νὰ καταπολεμῶμεν τοὺς ἀπατεῶνας καὶ δολίους ἀνθρώπους.

» Ἐχοντα δεῖ τόξον καὶ ἰσόδοκον φαρέτραν

» Στείχειν ποτὶ φῶτα κακόν·

» Πιστὸν γὰρ οὐδὲν γλῶσσα διὰ στόματος λαλεῖ

» διχόμυθον ἔχουσα νόημα».

Οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς ἀναφέρουσι πολλὰ καλὰ ἀποφθέγματα αὐτοῦ, ὡς δεῖγμα τῆς φρονήσεως καὶ δξυδερκείας του· π. χ. τὸ «χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι» τὸ «συνετῶν ἀνδρῶν πρὶν γενέσθαι τὰ δυσχερῆ προνοῆσαι, ὅπως μὴ γένηται ἀνδρείων δὲ γενόμενα εὐ θέσθαι» τὸ «φίλον μὴ κακῶς λέγειν· ἀλλὰ μὴδ' ἐχθρόν», τὸ «καιρὸν γνῶθι» κ.τ.λ.

Ὁ Πιττακὸς παρέσχε τρανὴν ἀπόδειξιν τοῦ λόγου του «Ἀρχὴ ἄνδρα δεικνυσι»· διότι δι' αὐτῆς κατώρθωσε ν' ἀντικρούσῃ τὰς ἀποπείρας τῶν ἐξορίστων τόσοσον δραστηρίως, ὥστε οὗτοι ἀπέβαλον καὶ τὴν ἐλαχίστην ἐλπίδα τῆς ἐπιτυχίας τῶν σχεδίων των. Τὸν κατὰ τῶν Ἀθηναίων ὁμως

πόλεμον ἐν Σιγείῳ νὰ ἐξακολουθήσῃ δραστηρίως ἐμπόδισαν αἱ ἐσωτερικαὶ ταραχαί, αἵτινες προηγήθησαν τῆς ἀνυψώσεώς του. Ἀφοῦ ἀνέλαβε τὴν κυβέρνησιν, εὐχαριστήθη εἰς τὴν περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἀπόφασιν τοῦ Περιάνδρου, ὅστις, φαίνεται, αἰρεθεὶς διαιτητῆς ἐκλίνε πρὸς τὸ μέρος τῶν Ἀθηναίων. Διότι τὸ Σίγειον μεταξὺ τοῦ 590—585 π. Χ. εὕρισκετο ἀκόμη εἰς χεῖρας τῶν Ἀθηναίων.

Μὲ χεῖρα στιβαρὰν ἐπανήγαγε τὴν ἡσυχίαν καὶ διετήρησεν αὐτήν. Μὲ ἀκάματον δραστηριότητα προσεπάθησε νὰ βάλῃ εἰς τάξιν τὴν πολιτείαν καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν εἰρήνην διὰ φρονίμου νομοθεσίας. Τοῦτο ἐφάνη εἰς αὐτὸν οὐσιωδέστερον παρ' ἄλλο νέον πολίτευμα. Ἄν καὶ ἀνηγορεύθη προσπάτης τοῦ δήμου, δὲν ἠθέλησεν ὅμως νὰ ἐνδύθῃ δυναστικὴν ἐξουσίαν. Ἐμίσει τοὺς σφετεριστὰς τῆς ἀρχῆς καὶ δὲν ἤθελε νὰ κρημνίσῃ τὸν Μέλαγχρον, διὰ νὰ λάβῃ αὐτὸς τὴν θέσιν του. Ἐθεώρει ἑαυτὸν ὡς ἐπιτετραμμένον ἢ ὑπάλληλον τοῦ λαοῦ· τὸ δὲ περιεργότερον εἶνε, ὅτι δὲν ἠθέλησε νὰ μεταβάλῃ τὰ καθεστῶτα καὶ νὰ συστήτῃ δημοκρατίαν. Ἐζήτησε νὰ συμβιβάσῃ τὴν διχοφροσίν τῶν δύο τάξεων μᾶλλον διὰ τινος νομοθεσίας, ἣτις ἔθετε τὰ πραγματικὰ καὶ προσωπικὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν ὑπὸ τὴν προστασίαν ἀπροσωπολήπτων δικαστῶν. Ἐρκέσθη ν' ἀπομακρύνῃ τὴν σκληρότητα τῶν παλαιῶν ἀριστοκρατικῶν θεσμῶν καὶ τὴν αὐστηρότητα τῶν σωματικῶν καὶ χρηματικῶν ποινῶν, καὶ νὰ προσκατεύσῃ τὸν λαὸν κατὰ τῆς αὐθαιρεσίας τῶν δικαστηρίων. Ὅτε μὲ τῶν ἡμερῶν ἠρωτήθη «ποῖος εἶναι ὁ ἀριστος ἀρχων»; «Ὅχι ἐκεῖνος, εἶπε, τὸν ὁποῖον φοβοῦνται ἀλλὰ διὰ τὸν ὁποῖον φοβοῦνται, μὴ πάθῃ τι, οἱ ἀρχόμενοι.» Καὶ ὅτε ἠθέλησαν νὰ μάθωσι παρ' αὐτοῦ, «ποία ἦν ἡ ἀρίστη ἀρχή»; «ἡ τοῦ ποικίλου ξύλου», εἶπε, σημαίνων τὸν νόμον. διότι ἐπήγαγε, νικᾷ χωρὶς χύσιν αἵματος. Κατὰ δυσυχίαν ἐκτὸς τοῦ νόμου, ὅστις ἐπέβαλεν εἰς τὸν μεθούοντα διπλὴν ζήμιαν, δὲν διεσώθη αὐτὴ, διὰ νὰ δυνηθῇ τις νὰ κρίνῃ ὀρ-

θῶς περὶ αὐτῆς. Ἀλλὰ φαίνεται, ὅτι ὁ λαὸς δι' αὐτῆς ἐλαβε μέρος εἰς τὸν δικαστικὸν κλάδον, ἀφοῦ ἀπεκλείσθη τῆς κυβερνήσεως. Ἄλλως τὸ ἔργον τοῦ Πιττακοῦ ἤθελεν εἶσθαι μάταιον.

Ἀφοῦ ὁ Πιττακὸς ἐτελείωσε τὴν νομοθεσίαν του καὶ αἱ νέαι διατάξεις αὐτοῦ εἶχον ἀρκούντως στερεωθῆ, ἐξήλειψε καὶ τὰ τελευταῖα λείψανα τῶν αἱματηρῶν πολέμων, οἵτινες προηγήθησαν τῆς κυβερνήσεώς του. Συνεχώρησεν εἰς τοὺς ἐξορίστους εὐγενεῖς νὰ ἐπιστρέψωσι καὶ οἱ ἠγούμενοι αὐτῶν Ἀντιμενίδης καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀλκαῖος, οἵτινες τόσον σφοδρῶς καὶ πικρῶς μὲ τὸ ξίφος καὶ μὲ τὸν λόγον κατεπολέμησαν αὐτόν, δὲν ἀπεκλείσθησαν ταύτης τῆς ἀμνηστείας. «Συγγνώμη τιμωρίας κρείττων» λέγουσι, ὅτι εἶπεν, ὅτε ζωγρήσας τὸν Ἀλκαῖον ἄφησεν αὐτὸν ἐλεύθερον.

Ἀφοῦ ὁ Πιττακὸς προσήνεγκε μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὴν πατρίδα καὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ, ἀφοῦ καθησύχασε τὴν Λέσβον, συνδιήλλαξε τὰς φατρίας, ἐπέθηκε τὸν Κολοφῶνα εἰς τὸ ἔργον του καταθέσας τῷ 586 π. Χ. οἰκειοθελῶς τὴν ἀρχὴν, τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἀναθέσει εἰς αὐτὸν ὁ λαός. Ἐθεώρησε τὸ ἔργον του ὡς ἀποπερανθὲν καὶ τὸν λαὸν μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς νομοθεσίας ὡς μὴ χρῆζοντα προστάτου. Δέκα ἔτη ἔσχεν ἀπεριόριστον καὶ ἀνυπεύθυνον ἀρχὴν. Ὑπῆρξεν ὅμως ἐπίσης λιτὸς καὶ μεγαλόψυχος· ἡ δ' ἐξουσία δὲν ἐδελέασεν αὐτόν, οὐδ' ἡ ἰδέα τοῦ νὰ καταλίπη βασιλείαν εἰς τοὺς ἀπογόνους του. Εἶχε τὴν δύναμιν ἐν πεποιθήσει νὰ φανῇ δίκαιος ἐναντίον τοῦ συμφέροντός του. Ἡ ἀφιλοκερδὴς ἀπόφασις ἠδύνατο νὰ βλάψῃ καὶ αὐτὸν καὶ τὴν Μυτιλήνην. Οἱ ἐναντίοι του ἠδύναντο νὰ τὸν καταδιώξωσι δικαστικῶς διὰ τὰς πράξεις του. Τὰ πάθη τῶν φατριῶν ἠδύναντο ἐκ νέου νὰ ἐκραγῶσιν· ἀλλ' αἱ χεῖρες καὶ τὸ συνειδὸς του ἦσαν τόσον καθαρὰ, ὥστε ἡ πιθανότης τῆς καταδιώξεως μᾶλλον τὸ εὐχαρίσκει παρά τὸν φόβον, καὶ ἡ πολιτικὴ αὐτοῦ ὀξυδέρκεια δὲν τὸν ἠπάτησε ὅσον ἀφορᾷ

τὴν κατάστασιν τῆς νήσου καὶ τοὺς καρποὺς τῆς δραστηριότητός του.

Ὁ Πιττακὸς ἠδύνατο νὰ ἐναεβρύνηται διὰ τὰς συνεπειὰς ταύτας. Κατώρθωσε νὰ παύσῃ τὸν ἀγρίον καὶ ἐμπαθῆ ἀγῶνα μεταξὺ τῶν εὐγενῶν καὶ τοῦ λαοῦ, συνεφιλίωσε τὰς ἠρεθισμένας κατ' ἀλλήλων φατρίας διὰ τῆς νομοθεσίας του, ἧτις ἐξησφάλιζε τὰ δικαιώματα ὄλων, καὶ παρέδιδε τὴν φυλακὴν αὐτῶν εἰς τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν, ἡ ὁποία ἐξάπαντος συνεχῶρει εἰς τοὺς εὐγενεῖς τὴν προεδρίαν καὶ ἐχορήγει εἰς τὸν λαόν μεγαλητέραν συμμετοχὴν εἰς τὴν κυβέρνησιν. Σιμὰ τοῦ Σόλωνος ὁ Πιττακὸς εἶναι εἰς τῶν ἀμειμπτοτέρων χαρακτήρων, τοὺς ὁποίους ἐπαρουσίασε τῶν Ἑλλήνων ἡ Ἱστορία. Δὲν ὑπάρχει ἀντίθεσις τρανωτέρα παρὰ τὴν τοῦ Ἀλκαίου καὶ Πιττακοῦ, τοῦ ἀπολαυστικοῦ καὶ φλογεροῦ ποιητοῦ, τοῦ ἐμπαθοῦς καὶ φιλάρχου ἀριστοκρατικοῦ καὶ τῆς ὀλιγαρχοῦς ἡρεμίας, τῆς μεγαλοκαρδίου μετριότητος, τῆς ἀπρολήπτου συνέσεως καὶ τῆς ἀφιλοκερδοῦς ἀφοσιώσεως καὶ χρηστότητος. Εὐτυχία διὰ τὴν Λέσβον, διότι ὁ προϊστάμενος τῶν εὐγενῶν δὲν ὑπερέβαινε τὸν Πιττακὸν κατὰ τὴν πρακτικὴν δύναμιν καὶ μετριότητα, κατὰ τὴν σύνεσιν καὶ κατὰ τὴν ἀνδρείαν. Ὁ Πιττακὸς ἀπέθανε δέκα ἔτη μετὰ τὴν κατάθεσιν τῆς ἀρχῆς εἰς ἡλικίαν, ὡς λέγουσιν, ἑβδομήκοντα ἔτων καὶ ἐπέκεινα. Οἱ Μυτιληναῖοι ἀνήγειραν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ μνημεῖον μετὰ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν:

«Οἰκείοις δακρύοις ἀ γειναμένα καταθάπτει

»ἐνθάδε Πιττακόν, ἀ δ' ἱερὰ Λέσβος».

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΑΝΑΡΡΑΦΗ ΜΕΘ ὙΠΟΤΟΜΗΝ

ΠΤΟΙ ΜΕΘΟΔΟΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ

ΠΡΟΣ ΙΑΣΙΝ ΤΗΣ ΤΡΙΧΙΑΣΕΩΣ.

(Συνέχεια ἴδ. σελ. 197.)

Ἡ ἀπλότης ἡμῖν αἰεὶ προτιμότερα, καὶ δὴ χειρουργοῦμεν ἄνευ χλωροφορμίου καὶ ἄνευ ὑποβολῆς κερατίνης πλακὸς ὑπὸ τὸ βλέφαρον καὶ ἄνευ τοῦ βλεφαροστάτου τοῦ Snellen! Ἄλλ' οὐδὲν κωλύει γενέσθω χρήσις καὶ τούτων. Ὑποθεῖς δὲ νήματα σηρικὰ ἢ λεπτὰ βάρματα ἐξ ἐντέρου τριῖν βελόναις ταῖς κυρταῖς ταῖς τὸ κύαρ ἐχούσαις καὶ ἐπὶ πανίου ἐγκαταπαίρας, θὲς ἐν πινακίῳ. Ἐνθεῖς δὲ καὶ ὀξὺ σμιλίον σμικρὸν τὴν ἀκμὴν ὑπόκυρτον ἢ μαχαίριον τοῦ V. Gräffe, ἢ λογχοειδὲς μαχαίριον δίστομον καὶ ἀγκίστριον λαβὴν ἔχον καὶ βελονοκάτοχον. Εὐχερεστέρα δὲ καὶ ἀπλουστέρα ἢ τῶν βραμμάτων διεκβολὴ δι' ἀγγύλης βελόνης, λαβὴν ἐχούσης· τὸ δὲ κύαρ παρὰ τὴν αἰχμὴν.

Καθέδριον ἤδη σχηματίσων τὸν κάμνοντα ἤτοι ἐμπρός σου ἢ ἐξ εὐωνύμων· ὁ δὲ βοηθῶν ὀπισθεν ἐστὼς στηριζέτω τὴν κεφαλὴν τοῦ τριχιῶντος· εἶτα τοῦ σμιλίου γραφικοῦ καλάμου δίκην τῷ ἀντίχειρι λιχανῶ καὶ μέσῳ δακτύλῳ τῆς δεξιᾶς ἐπιλαβόμενος χειρὸς, ἐπίθεῖς τὴν μέγαν δάκτυλον τῆς ἀριστερᾶς ἐπὶ τοῦ δέρματος τοῦ ἄνω βλεφάρου ἄνωτέρῳ τῶν βλεφαρίδων, ἀνελκύων δὲ τὸ βλεφαρικὸν δερμα ἐκστρεψὼν εἰς ὄψιν τὸ ἐλεύθερον χεῖλος, μέχρις οὗ τὰ τῶν ταρσικῶν ἀδένων στόμια φανερὰ ποιήσης. Δὲς ἤδη τὴν ὑποτομὴν, τὴν δεξιάν ἐπὶ τῆς παρεῖας ἐρείδων, κατὰ τοῦ βλεφαρικοῦ χεῖλους ὀπισθεν μὲν τῶν νυττουσῶν, ἀκριβῶς δὲ πρὸ τῶν στομίων τῶν ταρσικῶν ἀδένων, τούτων τε καὶ τῶν βολβῶν τῶν βλεφαρίδων καὶ τοῦ δακρυακοῦ σημείου φειδόμενος. Διηκέτω δ' εἰς μῆκος ἢ ὑποτομὴ ὀλικῆς μὲν οὔσης τῆς τριχιάσεως, ἀνὰ τὸ βλεφαρι-

κόν" χείλος ἔλον ἀπὸ τοῦ μεγάλου κανθοῦ ἄχρι τοῦ μικροῦ ἢ τοῦμπαλιν, μερικῆς δέ, δύο μὲν γραμμὰς ἐντεῦθεν τῶν νυττουσῶν, δύο δὲ γραμμὰς ἐκεῖθεν, ἀκριβῶς μὲν πρὸ τῶν στομιῶν τῶν τοῦ ταρσοῦ ἀδένων, ὅπισθεν δὲ τῶν νυττουσῶν, ὡς ἄνω εἶπομεν. Καθ' ὕψος δ' ἔστω ἡ ὑποτομὴ ὡς οἶόν τε θαλυτέρα, διήκουσα καὶ μέχρι τοῦ πρὸς τὴν κόγχην χείλους τοῦ ταρσοῦ, διότι συνεργεῖ τῇ ἀνασπάσει καὶ τῇ ἀναρῶσθαι τοῦ τὰς βλεφαρίδας φέροντος προσθίου πετάλου τοῦ ὑποτμηθέντος βλεφάρου. Οὕτω τῆς ὑποτομῆς γενομένης, διήρηται τὸ βλέφαρον εἰς δύο πέταλα, ἐξ ὧν, τὸ μὲν πρόσθιον περιλαμβάνει τὸ δέριμα, τὸν βλεφαρικὸν μῦν καὶ τὰ τῶν βλεφαρίδων θυλάκια τὸ δὲ ὀπίσθιον τὸν ἐπιπεφυκότα καὶ τὸν ταρσὸν μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ ἐγκλεισμένων Μειβομείων ἀδένων. Ἐχει δὲ ἐπὶ ὀλικῆς τριχιάσεως μῆκος καὶ ὕψος σχεδόν, ὅσον καὶ ὁ ταρσός· γυμνὴ ἄρα πρόκειται ἔλη σχεδόν ἢ προσθία αὐτοῦ ἐπιφάνεια.

Φεῖδου δὲ τῶν τοῦ ταρσοῦ ἀδένων καὶ τῶν στομιῶν αὐτῶν, ὅπου ἂν ὦσι ὑγιεῖς· διότι τὸ ὑπ' αὐτῶν ἐκκρινόμενον λεπτόκοκκον λίπος (ἢ λήμη) ἐπιχρίει τὸ χεῖλος τῶν βλεφάρων καὶ παρακωλύει τὴν πρὸς τὰ ἔξω ῥοήν τῶν δακρύων, συντελεῖ δὲ καὶ πρὸς εὐκινησίαν τῶν βλεφάρων. Πρόσεχε δὲ μὴ ἀδικήσης καὶ τοὺς βολβοὺς τῶν βλεφαρίδων, διότι ἀποπίπτουσι ταῦτα, ποιεῖς δὲ τὸν κάμνοντα εἰδεχθῆ εἰς ὄψιν· τὸ δὲ χεῖρον, ἂν τινες βολβοὶ ἀλώδηται μείνωσιν ἐπὶ τοῦ ταρσοῦ, ἐκφύονται βλεφαρίδες καὶ ἐντρέπονται ἕνεκα τῆς οὐλώδους συρρικνώσεως πρὸς τὸν βολβὸν καὶ ἀδικουσιν αὐτὸν μεγάλως καὶ πάλιν ὀπίσω τὰ αὐτὰ ποιεῖν θέον πρὸς ἕασιν τῆς τριχιάσεως. Προσεκτέον λοιπόν.

Ἐχε δὲ ἀείποτε ὑπ' ὄψιν τόνδε τὸν τρόπον τῆς ὑποτομῆς, ἵνα ἐπιτυγχάνης. Οἱ τῶν βλεφαρίδων βολβοὶ κεῖνται, ὡς ἄνω εἶπομεν, εἰς βάθος 2 χιλιστῶν τοῦ μέτρου ἀπὸ τοῦ βλεφαρικοῦ χείλους μεταξὺ σφιγκτῆρος μυός καὶ

ταρσοῦ. Ἀρχόμενος λοιπὸν δὲς τὴν ὑποτομὴν εἰς βάθος οὐχὶ πλέον τοῦ ἑνὸς ἢ ἑνὸς καὶ ἡμίσεος χιλιστοῦ τοῦ μέτρου ἀπὸ κανθοῦ διήκουσαν ἐπὶ κανθόν· ὁ δὲ θαηλὸς τῷ περιταρσίῳ ἢ τῷ ταρσῷ ἄγκιστρον ἐγκαταπείρας, κατατεινέτω αὐτὸν, διότι σφόδρα συνεργεῖ τῇ ὑποτομῇ καὶ τῇ εὐχερεστέρῃ καὶ ἀλύτῳ ἀποψιλώσει τοῦ ταρσοῦ· εἶτα δὲ τὴν αἰχμὴν τοῦ σμιλίου κατὰ τοῦ ταρσοῦ μᾶλλον διευθύνων ἀποψιλῶσον αὐτὸν κατὰ μικρὸν ἀπὸ τῶν ὑπερκειμένων ἰσθῶν εἰς βάθος ἀρκούν, τὸν νοῦν προσέχων μὴ τάμης τοὺς βολβοὺς τῶν βλεφαρίδων, μηδὲ τὸν ταρσὸν μηδὲ τοὺς ἐν αὐτῷ Μειβομείους ἀδένας. Ἄν δὲ ποτε ἀποτάμης τὰ θυλάκια τῶν βλεφαρίδων καὶ ἐναπομείνωσιν αἱ μητέρες αὐτῶν ἀλώδηται ἐπὶ τοῦ ταρσοῦ, διὰ λαβίδος λεπτῆς ἢ τῷ ἀγκίστρῳ συλλαβῶν αὐτὰ μετὰ τοῦ περικειμένου συνεκτικῶ ἰστοῦ, ἀνάτεινον καὶ ἔκταμε σμιλίῳ ὀξυτόμῳ. Ὅταν δὲ ὁ βλεφαρικός μῦς ἢ ὑπερτραφῆς καὶ λιανίσχυρός καὶ ἀντενεργῆ τῇ ἰάσει τῆς τριχιάσεως λίαν ἐπιβλαβῶς, τὰ μυϊκὰ δεμάτια αὐτοῦ, ὅσα ἐκάστοτε ἀρκεῖ, ἀγκίστρῳ κατατεινάς, ἔκταμε σμιλίῳ ἢ ψαλιδίῳ καὶ ἀσθενέστερον αὐτὸν ποίησον καὶ ἄρον τὴν ἐπιβλαβῆ αὐτοῦ ἀντενεργίαν· ἢ τὸ σμιλίον κάθετον ἐν τῇ ὑποτομῇ ὑποβαλὼν καὶ τὴν αἰχμὴν αὐτοῦ πρὸς σὲ αὐτὸν στρέψας, ἐπίθες τὸν μέγαν τῆς δεξιᾶς δάκτυλον ἐπὶ τοῦ βλεφαρικοῦ δέρματος ἄνω τῶν βλεφαρίδων καὶ προσπίεσον αὐτῷ τὸ σμιλίον καὶ κατὰ κάθετον ἐν δυοσὶ τόποις τὰς τοῦ βλεφαρικοῦ μυός ἑνὸς ὑπὸ τὸ δέριμα διάταμε, ἐξασθενῶν καὶ οὕτως αὐτόν. Ὅταν δὲ ὁ ταρσός ἢ εἰς σκληρότατον οὐλώδη ἰσθὸν ἐξηλλοιωμένος, τελικὴν ἔκδοσιν τῆς διηθήσεως αὐτοῦ διὰ λεμφωδῶν κυτταρίων καὶ τῆς ἐκβλαστήσεως τοῦ συνεκτικῶ ἰστοῦ αὐτοῦ ἐπὶ συκώσεων τῶν βλεφάρων (τραχωμάτων), καὶ οἱ ἀδένης αὐτοῦ ἔλως ἰσπορηκότες καὶ ὁ ταρσός ἔσω νεύη καὶ δὴ ἢ φαλάγγωσις ἢ πτώσις τῶν ἀρχαίων ἐνυπύρχη, καὶ ὅταν τὰ βλέφαρα ὦσιν ὑπὲρ μέτρον παχύτε-

τερὰ τοῦ κατὰ φύσιν ἔνεκα ἀμυλοειδοῦς ἐξαλλοιώσεως τοῦ τερσοῦ καὶ τῶν ἀδένων αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐπιπεφυκότος, τότε δὴ μηκέτι μερίμνα περὶ τῶν Μειβομείων ἀδένων, ὑποτέμων διότι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐντελῶς ἀπώλεσαν τὴν λειτουργίαν αὐτῶν, ἀλλὰ μετὰ τελείαν τὴν ὑποτομὴν, ὑπέκταμε τῷ σμιλίῳ στιβάδας τινὰς ἀπὸ τῆς προσθίας τοῦ ταρσοῦ ἐπιφανείας, ἵν' ἀνάκλασις μὲν αὐτοῦ γένηται, ἰσχνότερον δὲ τὸ βλέφαρον καὶ μαλθακώτερον καὶ εὐκαμπτότερον καὶ εὐκινητότερον, πρόσθε δὲ τὸν νοῦν μὴ βλάβης μόνον τοὺς βολβοὺς τῶν βλεφαρίδων.

Τὰ δὲ ῥάμματα τόνδε τὸν τρόπον διαπέρα καὶ ἀμμάτιζε.

Τὸ τὰς βλεφαρίδας φέρον πρόσθιον πέταλον ἀνάσπα τῷ ἀντίχειρι τῆς ἀριστερᾶς σου, ὁ δὲ βοηθὸς τῷ ἀγγίστρῳ κατατεινέτω τὸν ταρσὸν εἶτα δὲ τῇ δεξιᾷ χειρὶ σου λαβὲ τὴν ἀγκύλην βελόνην τὴν μετὰ λαβῆς, ῥάμμα ἔχουσαν κατὰ τὸ κύαρ τὸ παρὰ τὴν αἰχμὴν, καὶ διαπέρας περὶ τὸ κογχικὸν χεῖλος τοῦ ταρσοῦ διὰ τοῦ περιταρσίου ἢ τῶν προσθίων στιβάδων τοῦ ταρσοῦ ἢ καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ κογχικοῦ διαφράγματος ἐκ δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστερά, στρέψον τὴν αἰχμὴν τῆς βελόνης μικρὸν πρὸς σὲ αὐτὸν καὶ διακέντησον ἐκ τῶν ὀπισθεν ἐπὶ τὰ πρόσω τὸ φέρον τὰς βλεφαρίδας πρόσθιον πέταλον 2 χ. μ. ἄνωθεν τοῦ βλεφαρικοῦ χείλους φυλασσόμενος οὕτω τοὺς βολβοὺς τῶν τριχῶν. Διώθησον τὴν βελόνην πρὸς τὰ πρόσω, μέχρις οὗ φανῇ τὸ παρὰ τὴν αἰχμὴν κύαρ καὶ δὴ καὶ τὸ ἐν αὐτῷ ῥάμμα ἄνω τῶν βλεφαρίδων· εἶτα λαβὲ παρὰ τὸ κύαρ τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ ῥάμματος διὰ λαβίδος ἢ τῷ ἀντίχειρι καὶ λιχανῷ τῆς ἀριστερᾶς καὶ διεξέλκυσον ἐκ τοῦ πόρου τῆς διακέντησεως, οὐχὶ ὁμῶς καὶ ἐκ τοῦ κύατος τῆς βελόνης· ἀλλὰ κάτεχε τῇ δεξιᾷ σου τὸ ἕτερον κρεμάμενον ἄκρον τοῦ νήματος, ἵνα μὴ καὶ τοῦτο συνδιεξέλθῃ. Ἐπειτα διέκβαλε ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ μέρους τὴν βελόνην, τὸ ῥάμμα ἐν τῷ κύατι ἔχουσαν, καὶ διακέντησον ἐκ τῶν ὀπισθεν ἐπὶ

τὰ πρόσω πάλιν τὸν βλεφαρικὸν μῦν, καὶ τὸ δέσμα 3—4 χ. μ. μακρὰν τοῦ πρώτου πόρου καὶ 2 χ. μ. ἄνω τῶν βλεφαρίδων. Διεξέλκυσον δὲ πρὸς τὰ πρόσω καὶ τὸ ἄκρον τοῦτο τοῦ ῥάμματος ἀπὸ τε τοῦ πόρου καὶ ἀπὸ τοῦ κύατος καὶ διέκβαλε τὴν βελόνην ὀπίσω.

Οὕτω λοιπὸν ἢ μὲν ἀγκύλη τοῦ ῥάμματος διαπερᾶ διὰ τοῦ περιταρσίου ἢ τοῦ ταρσοῦ, ἢ διὰ τοῦ κογχικοῦ διαφράγματος, τὰ δὲ δύο ἄκρα αὐτοῦ διεξέρχονται διὰ τοῦ προσθίου πετάλου ἄνω τῶν βλεφαρίδων, ἀπέχοντα 3—4 χ. μ. ἀπ' ἀλλήλων. Τρία ῥάμματα συνήθως ἀρκοῦσιν, ἐν εἰς τὸ μέσον καὶ ἀνά ἐν εἰς ἑκάτερον ἄκρον, ἐπὶ μερικῆς δὲ τριχιάσεως δύο ἢ καὶ ἐν μόνον.

Τοῦ μεταίου ῥάμματος τὰ ἄκρα διέκβαλε 3—5 χ. μ. ἄνω τῶν βλεφαρίδων· διότι πλέον εὐχάριστον τὸ ἀποτελεσμα. Ἦδη πέρασον εἰς ἑκάτερον ἄκρον ἐκάστου ῥάμματος ἀνά ἐν μικρὸν ὑέλινον κοράλλιον (χάνδρον) καὶ ἀμμάτισον χειρουργικὸν ἄμμα· σφίγξον δὲ κατὰ μικρὸν πρῶτον τὰ δύο ἄκρα ῥάμματα, εἶτα τὸ μεταῖον, μέχρις οὗ τὸ χεῖλος τοῦ προσθίου πετάλου ἀνέλθῃ 2—4 χ. μ. ἄνω τῶν στομιῶν τῶν Μειβομείων ἀδένων καὶ δέσον εἶτα τὸν ἐπιβοηθητικὸν κόμβον καὶ εἰς τὰ τρία ῥάμματα. Ἐκ τῆς ἐκτιμήσεως δὲ τοῦ χειρουργοῦντος ἐξήρηται ἢ ἀρκοῦσα ἐκάστοτε μετατόπισις τοῦ χείλους τοῦ προσθίου πετάλου· ἐλεύθερον μένει αὐτῷ τὸ στάδιον· ἀλλὰ καὶ ὑψηλότερόν τε τοῦ δέοντος ἂν μεταφυτευθῇ, οὐδὲν ἐπιγίνεται κακόν, οὔτε δυσμορφία ἐναπομένει.

Ἄλλὰ καὶ διὰ δύο ἀγκύλων βελονῶν ἐφηρμοσμένων εἰς τὰ ἄκρα τοῦ αὐτοῦ ῥάμματος εὐκλεος ἢ ἄνω ραφή. Λαβῶν τὴν βελόνην εἶτε βελονοκατόχῳ ἢ τῷ ἀντίχειρι καὶ λιχανῷ τῆς δεξιᾶς διακέντησον τὸ πρῶτον διὰ τοῦ περιταρσίου καὶ διέκβαλε τὴν βελόνην, εἶτα δὲ διώθησον ἑκάτεραν βελόνην διὰ τοῦ προσθίου πετάλου ἐκ τῶν ὀπίσω ἐπὶ τὰ πρόσω κατὰ τὰ ἄνω ὀρισθέντα μέρη. Ἄλλὰ καὶ διὰ μιᾶς

μόνης ἀγκύλης βελόνης βράπτεις ἐν ἀνάγκῃ διαπείρας πρῶτον τὴν βελόνην διὰ τοῦ ταρσοῦ ἢ τοῦ περιταρσίου ἢ καὶ διὰ τοῦ κογχικοῦ διαφράγματος ἐκ δεξιῶν ἐπὶ τὰ εὐώνυμα, διεξέλευσον τελείως, εἶτα δὲ διακεντήσας διὰ τῶν δερματίων τοῦ βλεφαρικοῦ μυός καὶ παράγων τὴν βελόνην ὑποδορίως ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω διέκβαλε ὀπισθεν τῆς ἐκρύσεως τῶν βλεφαρίδων καὶ κατὰδε μετὰ τὴν διαπέρασιν ὄλων τῶν ἐκάστοτε ἀναγκαίων βράμμάτων. Ἡ μετὰ τὴν διεκβολὴν τῆς βελόνης διὰ τοῦ ταρσοῦ διώθησον αὐτὴν διὰ τοῦ προσθίου πετάλου 2—3 χ. μ. ἄνω τῶν βλεφαρίδων, διαπέρασον οὕτω τὰ ἀναγκαιοῦντα βράμματα, θές πρὸ τῶν βλεφαρίδων σμικρότατον πτυγματίον ἢ μωτὸν, ἵνα μὴ βλαρηθῇ τὸ χεῖλος τοῦ προσθίου πετάλου, καὶ ἀμμάτισον ἐπ' αὐτοῦ τὰ βράμματα καὶ κόβον τὸ περιττὸν βράμμα. Ὅπως ποτ' ἂν βράψῃς καὶ ἀμμάτισῃς μενέτω πάντοτε γυμνὴ ἢ προσηθία ἐπιφάνεια τοῦ ταρσοῦ εἰς ὕψος 2—4 χ. μ. ἀπὸ τῶν στομίων τῶν ταρσικῶν ἀδένων. Μετὰ δὲ τὴν χειρουργίαν ἐπίθεις πτυγματίον ἐν ψυχρῷ ὕδατι τὴν πρώτην ἡμέραν, εἶτα δὲ ἐπιδέσει χροῦ μέχρι τῆς τρίτης ἡμέρας, ὅτε ἀραιρέσον τὰ βράμματα. Πάντοτε ἐπέρχεται ἢ κατὰ πρῶτον σκοπὴν ἔνωσις, οὐδέποτε δὲ φλόγωσις. Μετὰ τὴν τελείαν ἐπούλουσιν τόσῳ ἀσήμαντα ἔχνη ἐναπολείπονται, προϊόντος τοῦ χρόνου, ὥστε μόνον ἰατρὸς ἀκριβῶς παρατηρήσας, διακρίνει λεπτοτάτην γραμμοειδῆ οὐλὴν κατὰ μῆκος τοῦ βλεφαρικοῦ χείλους, ὡς τὸ μόνον ἔχνος τῆς ἐκτελεσθείσης χειρουργίας.

Ἐπὶ τριχιάσεως δὲ τοῦ κάτω βλεφάρου δὸς τὴν ὑποτομὴν κατὰ τοῦ βλεφαρικοῦ χείλους εἰς βάθος οὐχὶ πλέον τῶν 2—3 χ. μ. εἶτα δὲ ἀντὶ τῆς ἄνω βράφης ποίησον τὸν ἀποβροχισμόν τοῦ δέρματος κατὰ V. Arlt. Διὰ δύο σημείων μελάνης 2—3 χ. μ. κάτω τοῦ βλεφαρικοῦ χείλους διαίρεσον κατὰ μῆκος τὸ κάτω βλέφαρον εἰς τρία ἔτα μέρη· εἶτα δὲ τῶν ἀντίχειρι καὶ λιχανῶ τῆς ἀριστερᾶς ἀνατείνας ἐγκάρσιον πτυγμῆν τοῦ βλεφαρικοῦ δέρματος διάπειρον βελόνην ἰσχυρὸν ἔχου-

σαν βράμμα κάτωθεν ἐπὶ τὰ ἄνω διὰ τῆς βάσεως τῆς πτυχῆς, διέλευσον ἀρκοῦντως τὸ βράμμα, καὶ εἶτα 2 χ. μ. μακρὰν τῆς ἐκκεντήσεως διακεντήσον αὐθις ἐπὶ τὰ κάτω 3—4 χ. μ. μακρὰν τοῦ σημείου τῆς ἐμπάσεως. Δύο βράμματα ἀρκοῦσιν· ἔστωσαν δ' αἱ μὲν ἀγκύλαι αὐτῶν κατὰ τὰ δύο σημεία τῆς μελάνης, ἀπέχοντα 1 ἐ. μ. περίπου, τὰ δὲ ἄκρα αὐτῶν ἐπὶ τὰ κάτω κρεμάμενα. Κατὰδεσον ἤδη σφιγκτὰ τὰ βράμματα ἐπὶ μοτοῦ ἢ πτυγματίου, ἢ πέρασον εἰς ἐκάτερον ἄκρον ἐκάστοι βράμματος ἀνά ἓν μικρὸν ὑέλινον κοράλλιον καὶ κατὰδεσον. Ἐπίθεις ψυχρὰ, ἀφαίρεσον δὲ τὰς βράφας μετὰ 48 ὥρας.

Ἴνα δὲ ἀκριβῶς καταδείξωμεν τίνα τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἡμετέρας μεθόδου, ἐπιτραπέιω ἡμῖν σύντομος περιγραφή τῶν μέχρι σήμερον γνωστῶν χειρουργιῶν πρὸς ἴασιν, τῆς τριχιάσεως (διστριχιάσεως, φαλαγγώσεως ἢ πτώσεως καὶ ὀξείας ἐντροπίου). Θαυμαστὴν δὲ ὄντως ὅτι οἱ προπάτορες ἡμῶν ἐγίνωσκον τὰς πλείστας καὶ σπουδαιότερας τῶν χειρουργιῶν τούτων, ὡς ὁ σεβαστὸς μοι διδάσκαλος, ὁ δαιμόνιος Ἀναγνωστάκης, φωτὶς φαινότερον κατέδειξεν, ἀκαμάτως τὰς συγγραφὰς τῶν πατέρων τῆς Ἰατρικῆς μελετήσας καὶ ἐπισταμένως ἀνερευνήσας.

Καὶ αἱ μὲν τῶν μεθόδων τούτων σκοποῦσι τὴν ἐξολόθρευσιν τῶν θυλακίων καὶ δὴ καὶ αὐτῶν τῶν βλεφαρίδων, ἵνα οὕτω ἀπαλλαγῇ ὁ ὀφθαλμὸς τῆς ἀδικίας τῆς ἀπὸ τῶν νυκτουσῶν· αἱ δὲ ποικιλοτρόπως ἐπιζητοῦσιν, ἵν' ἀποτρέψωσιν ἀπὸ τοῦ βολβοῦ τὰς εἰσκληωμένας καὶ παραφροσμένας τρίχας καὶ ἀπαλλάξωσιν οὕτως αὐτὸν ἀδικίας ἀφρητόν.

Συγκεφαλαιοῦμεν τὰς ποικίλας ταύτας χειρουργίας εἰς ἑξ γενικὰς μεθόδους· εἰσὶ δ' αἱ ἑξῆς:

1.) Ἐξαράνεις μερικὴ ἢ ὀλικὴ τῶν βολβῶν τῶν βλεφαρίδων.

2.) Εὐθύνσις τῶν εἰσκληωμένων ἢ παραφροσμένων ἐν τῷ βλεφάρῳ τριχῶν.

3.) Ἀνάκλασις τοῦ χεῖλους τοῦ βλεφάρου διὰ ποικίλου τρόπου βραχύνσεως τοῦ δέρματος αὐτοῦ.

4.) Ἀνάκλασις τοῦ ἠγκυλωμένου ταρσοῦ καὶ δὴ καὶ τοῦ βλεφαρικοῦ χεῖλους.

5.) Μεταφύτευσις τοῦ φέροντος τὰς βλεφαρίδας καὶ τοὺς βολβοὺς αὐτῶν.

6.) Ἡ κανθοπλασία.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ.

ΤΙΝΑ ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

Ὡς ἀστέρα ὁδηγὸν εἰς τὸ περὶ παιδεύσεως τῶν γυναικῶν θέμα πρέπει νὰ λάβωμεν τὴν ἀρχὴν ταύτην «Παῖδευε ἐν μὲν τῇ γυναικὶ τὸν ἄνθρωπον, ἐν δὲ τῷ ἀνθρώπῳ τὴν γυναῖκα». Τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἀρχῆς ταύτης ἐπιβάλλει εἰς ἡμᾶς τὸ καθῆκον, καθὼς φροντίζομεν περὶ τῆς παιδεύσεως τῶν ἀνδρῶν, οὕτω νὰ φροντίζωμεν καὶ περὶ τῆς τῶν γυναικῶν. Διότι πᾶν μέρος καθ' ἑαυτὸ ἀποτελεῖ μόνον τὸ ἥμισυ, ἠνωμένον δὲ μὲ τὸ ἕτερον ἀποτελεῖ τὸ ὅλον ἢ τὸ γένος, τὸν τέλειον δηλ. ἄνθρωπον. Μόνον δ' ὡς ὅλον δύναται νὰ διατηρηθῇ ἡ ἀνθρωπότης καὶ νὰ ἐπιτευχθῇ ὁ σκοπὸς αὐτῆς. Τὰ πρὸς τοῦτο μέσα εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τῶν σωματικῶν καὶ πνευματικῶν δυνάμεων, τὰς ὁποίας ἡ φύσις κατὰ διαφόρους μὲν βαθμούς, ἀλλ' ὁμως ἔδωκεν εἰς πᾶν γένος συμφῶνως πρὸς τὸν προορισμὸν καὶ

τὴν διοργάνωσίν του. Εἰς τα μέσα τῆς ἀνθρωπίνης παιδεύσεως τῆς γυναικὸς ἀνήκει πρῶτον ἡ σωματικὴ αὐτῆς ἀνάπτυξις, ἡγουν ἡ ὑγεία καὶ καλλονὴ τῆς σωματικῆς μορφῆς, ἠνωμένη μετὰ κοσμιότητος καὶ εὐσχημοσύνης. Ἡ περὶ αὐτῆς φροντίς ἀνήκει βεβαίως κατὰ τὰ ἔτη τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν οἰκίαν, ἔπειτα ὁμως καὶ εἰς τὴν σχολήν. Αὕτη ὡς βοηθὸς τῆς οἰκίας πρέπει νὰ διορθῶν τὰ ἐξ ἀγνοίας ἢ ὀλιγωρίας προερχόμενα αὐτῆς σφάλματα. Ἡ προϊσταμένη λοιπὸν τῆς σχολῆς πρέπει ν' ἀπαιτῆ ὥστε αἱ μαθήτραι αὐτῆς νὰ τηρῶσι σχῆμα κόσμιον εἰς τὴν στάσιν, τὸ κάθισμα καὶ τὸ βᾶδισμα, ὅπως ἀπαιτεῖ ἡ αὔξησις αὐτῶν, ν' ἀποφεύγωσι πάντα ἀκκισμὸν, ὅστις συχνάκις ἀπαντᾶται καὶ εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, πρὸ πάντων δὲ τὰ στενὰ φορέματα, τὰ μύρα καὶ τὴν ἄσεμνον τινῶν μερῶν ἀπογύμνωσιν. Πρέπει προσέτι νὰ καταβάληται ἰδιαίτερα φροντίς περὶ τῆς καθαριότητος τῶν ἐνδυμάτων καὶ τοῦ σώματος. Ἀσκήσις ὁμως τῶν μελῶν διὰ τῆς Γυμναστικῆς, ὡς εἰς τοὺς ἀνδρας, δὲν ἀρμόζει εἰς τὰς γυναῖκας, οὐδὲ συμβιβάζεται μὲ τὰ χρηστὰ ἤθη. Τὴν εὐκαμψίαν τῶν μελῶν δύναται νὰ προάξῃ εἰς αὐτὰς ἡ ὄρχησις. Ὅτι δὲ πρέπει ν' ἀπομακρύνωμεν ἀπὸ αὐτὰς ἐντυπώσεις ἐρεθιστικὰς καὶ περιπαθεῖς τοῦ πραγματικοῦ βίου, καὶ ὅτι πρέπει ν' ἀποφεύγωσιν αἱ γυναῖκες τὴν ἄμετρον ἔντασιν τῶν δυνάμεων εἰς τὸ κινεῖν ἢ φέρειν βαρέα σώματα, ἐννοεῖται οἷοθεν.

Δεύτερον μέσον πρὸς τοῦτο εἶναι ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις, τῆς ὁποίας ἡ φροντίς κατὰ μέγα μέρος εἶναι ἀνατεθειμένη εἰς τὴν σχολήν, ἂν καὶ ὑποστηρίζηται ὑπὸ τοῦ βίου καὶ τῆς καλῆς συνανατροφῆς. Συνίσταται δὲ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ νοῦς κυρίως, ἐπομένως εἰς τὴν εὐκρίνειαν τῶν ἐννοιῶν καὶ τὴν ὀρθότητα τῶν κρίσεων. Ὁ ὑγιὲς νοῦς, ὅστις παρὰ τοῖς ἀνδράσι διευθύνεται ἀμέσως εἰς ἐπιστημονικὰ ἀντικείμενα, θέλει χρησιμεύσει ὡς ὁδηγὸς τῆς γυναι-

κός εις τὸ στάδιον αὐτῆς ὡς συζύγου, οἰκοδεσποίνης καὶ μητρὸς, ἐπειδὴ θέλει χαλιναγωγεῖ τὴν ἀκόλαστον φανταστικὴν καὶ συναισθητικὴν αὐτῆς δύναμιν, αἰτινες ἄνευ τοῦ κράτους τοῦ νοῦς ἤθελον ἀποπλανήσαι αὐτὴν τῆς εὐθείας ὁδοῦ. Ὁ ἀναπτυγμένος νοῦς σκέπτεται παραβάλλων τὰ πράγματα πρὸς ἄλληλα, τὰ μέσα πρὸς τὸν σκοπὸν, τὸν σκοπὸν πρὸς τὰ χρηστὰ ἢ θη, τὴν πρᾶξιν πρὸς τὴν ἐξ αὐτῆς πηγάζουσαν ὠφέλειαν ἢ βλάβην κτλ. Τίς δύναται ν' ἀρνηθῆ ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῆς ψυχικῆς ταύτης δυνάμεως δὲν εἶναι ἀναγκαία καὶ ὠφέλιμος εἰς τὴν γυναῖκα διὰ τὰ φαινόμενα τοῦ ἐξωτερικοῦ βίου, ὡς εἰς τοὺς ἄνδρας διὰ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὸ δημόσιον αὐτοῦ ἐπάγγελμα; Καὶ ὅμως τίς δὲν γνωρίζει, ὅτι ταύτης ἐπ' ἀκριβὲς τῆς δυνάμεως ἡ ἀνάπτυξις παραμελεῖται καὶ ὀλιγωρεῖται, ἐνῶ αἱ συνέπειαι τῆς ὀλιγωρίας ταύτης γίνονται καταφανεῖς εἰς τὰς ἔριδας τῶν συζύγων, εἰς τὴν ἀταξίαν τῆς οἰκονομίας, εἰς τὸν πολυτελεῖ βίον, εἰς τὴν ἄμετρον κλίσιν πρὸς τὰς διασκεδάσεις καὶ τὴν παραμέλησιν τῆς ἀγωγῆς τῶν τέκνων; Νοήμων γυνὴ εἶναι διὰ τὸν φρόνιμον καὶ πολυάσχολον ἄνδρα, ὅστις πολλάκις δὲν ἔχει καιρὸν καὶ ὄρεξιν, διὰ νὰ φροντίζη περὶ τῶν πραγμάτων τῆς οἰκίας, ἐπίσης εὐεργετικῆ, καθὼς καὶ διὰ τὸν ἐμπαθῆ καὶ ἄφρονα, σώτειρα τῆς οἰκιακῆς εὐτυχίας καὶ τῆς δημοσίας αὐτοῦ ὑπολήψεως.

Τρίτον μέσον τῆς ἀνθρωπίνης παιδεύσεως τῆς γυναικὸς πολὺ σπουδαιότερον παρὰ τὸ προλαβὸν εἶναι ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ αὐτῆς ἀνάπτυξις. Αὕτη εἶναι τὸ ἰσχυρότερον στήριγμα τοῦ γυναικείου φύλου, ὅταν ἐξανιστῶνται αἱ ἐπιθυμίαι καὶ ἀπατηλαὶ ἐντυπώσεις τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου καὶ τὸ μῆπω ὑποτεταγμένον εἰς τὸν λόγον συναισθημα τῆς ἀνθηρᾶς ἡλικίας. Ἡ θρησκεία εἶναι ὁ φύλαξ τῆς ἀθωότητος τῆς γυναικὸς, ἡ δότεира δυνάμεων πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν συχνάκις τόσον δυσκόλων χρεῶν τῆς μητρὸς, ἡ παρήγορος εἰς τὰς ὥρας τῆς θλίψεως καὶ τῶν οἰκιακῶν δυσ-

χημάτων, ὁ σταθερὸς σύντροφος βίου πολυμόχθου καὶ πολυφρόντιδος. Ἡ θρησκεία εἶναι διὰ τὴν γυναῖκα, ὅτι ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ Πολιτικὴ διὰ τὸν ἄνδρα. Διὸ καὶ δὲν δυνάμεθα, εἰμὴ νὰ δικαιώσωμεν τὸν φιλόσοφον ἐκεῖνον, ὅστις ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τῆς γυναικὸς του, ἂν πρέπη ν' ἀναγινώσκῃ τὰ συγγράμματά του, ἀπεκρίθη, ὅτι ἀρκεῖ εἰς αὐτὴν τῶν θείων Γραφῶν ἡ ἀνάγνωσις. Ἐκτὸς τούτου αἱ θρησκευτικαὶ ἀμφιβολίαι, εἰς τὰς ὁποίας περιπίπτουσιν οἱ ἄνδρες ὄχι μὲν μέγαν κίνδυνον, δύνανται νὰ ἐπιφέρωσι τὸν ὄλεθρον τῆς γυναικὸς καὶ μὲ τὴν ἀρετὴν αὐτῆς νὰ καταστρέψωσι τὴν εὐτυχίαν τῆς οἰκογενείας, καὶ ἂν θέλητε, ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος, ἐνῶ, ὅταν ἡ γυνὴ σέβηται καὶ λατρεύῃ τὸ πανάγιον τοῦ Θεοῦ ὄνομα, δύναται νὰ προσεγγίση εὐκολώτερον καὶ ταχύτερον εἰς τὸ ἰδεῶδες τῆς ἠθικῆς τελειότητος. Διότι εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ἡμπορεῖ νὰ φαντασθῆ τις ἠθικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἄνευ εὐσεβείας, ἀλλὰ μόνον δι' αὐτῆς δύναται νὰ ἦνὲ σταθερὰ, ἀδιάσειστος καὶ μόνιμος.

Ὡς τέταρτον μέσον ἀνθρωπίνης παιδεύσεως τῆς γυναικὸς δύναται νὰ θεωρηθῆ ἡ αἰσθητικὴ (καλλιλογικὴ) αὐτῆς ἀνάπτυξις. Ἡ αἴσθησις, ἣτις δύναται νὰ διακρίνη τὸ καλὸν καὶ αἰσχρὸν εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὴν τέχνην, ἐξευγενίζει ἐν γένει τὸν πνευματικὸν βίον καὶ τοῦ ἀνδρός· διότι φαιδρύνει τὴν σοβαρότητα, ἣτις συσκιάζει τὴν ψυχὴν του. Ἡ γυνὴ ὅμως, ἣτις φέρει τὸ ὄνομα ὠραῖον φύλον, καὶ ἣτις εἰς τὴν καλλονὴν αὐτῆς εὐρίσκει ἀμυντικὸν ὄπλον κατὰ τοῦ ἀνδρός, τοῦ ὁποίου τὰ πάθη μετριάζει διὰ τῆς ἐρασμιότητός της, πρέπει καὶ εἰς τὴν οἰκονομίαν καὶ εἰς τὰς διατάξεις ἐορτασίμων ἡμερῶν καὶ εἰς τὰ ἐξ ἑρίου καὶ μετάξης ἔργα αὐτῆς νὰ δεικνύῃ αἰσθησιν διὰ τὸ σύμμετρον, καλὸν καὶ ἐπίχαρι. Πρέπει νὰ γνωρίζῃ τὰς ἱλαρυνούσας τὸν κοινωνικὸν βίον ὠραίας τέχνας τῆς Μουσικῆς, Ὀδικῆς καὶ Ζωγραφικῆς πρὸς τέρψιν ἑαυτῆς καὶ τοῦ ἀνδρός της καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὠρῶν τῆς ἀναπαύσεως, ἐφ' ὅσον

συμβιβάζεται τοῦτο μὲ τούς χρηματικούς αὐτῶν πόρους. Ἡ πείρα ἀποδεικνύει μάλιστα, ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῆς αἰσθήσεως τοῦ καλοῦ ἐν τῇ γυναικί προφυλάττει αὐτὴν ἀπὸ κακῶς ἀναγνώσεις ψυχρῶν καὶ σκανδαλωδῶν μυθιστορημάτων ὥστε αὕτη εἶναι καὶ μέσον πρὸς ἀποφυγὴν ἀνηθικῶν ἐπιβροῶν.

Ἐπειδὴ πέμπτον ἡ γυνὴ ἀνήκει εἰς ὠρισμένον τι ἔθνος, εἰς κοινωνίαν, ἣτις ἔχει τὴν αὐτὴν γλῶσσαν καὶ τὰ αὐτὰ ἥθη καὶ ζῆ ὑπὸ τούς αὐτούς νόμους μὲ αὐτὴν, πρέπει νὰ ἐνδιαφέρεται καὶ ν' ἀγαπᾷ τὸν τόπον, εἰς ὃν ὀφείλει τὴν ζωὴν καὶ τὴν μόρφωσιν, τὴν προστασίαν καὶ τὴν συντήρησίν τῆς. Ἡ γλῶσσα τὴν ὁποίαν ἐθήλασε μὲ τὸ μητρικὸν γάλα θέλει ἐμφυσῆσαι εἰς αὐτὴν τὸ πνεῦμα τοῦ ἔθνους, καὶ τοῦτο τὸ πνεῦμα πάλιν αὕτη, ὅταν γίνῃ μήτηρ, πρέπει νὰ μεταδώσῃ ὡς κληρονομίαν εἰς τὰ τέκνα τῆς. Τὰ ἥθη εἰς ἃ ἀνετράφη, πρέπει νὰ τηρῇ ἱερά καὶ ἄθικτα, ἡ δὲ νόμιμος τάξις, ἣτις παρέσχεν εἰς αὐτὴν ἀσφάλειαν ζωῆς καὶ περιουσίας ἔχει ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς. Ὡς σύζυγος δὲ ἡ γυνὴ, διὰ τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματός τῆς, πρέπει νὰ ἐξεγείρῃ τὸ θάρρος τοῦ ἀνδρός εἰς τούς κατὰ τῶν πολεμίων ἀγῶνας. Καὶ ἡ Ἱστορία τῶν Σπαρτιατῶν δεικνύει πόσῃ μεγάλῃ ἐπιβροῇ δύναται νὰ ἐξασκήσῃ ἡ ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια τῆς γυναικὸς πρὸς διέγερσιν τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῶν μαχητῶν καὶ ἐπομένως δικαιώνει τὴν παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις μεγάλῃ τιμῇ τῆς γυναικὸς, τὴν ὁποίαν μέχρι τοῦδε οἱ Ἀσιανοὶ θεωροῦσιν ὡς ὃν κατωτέρας φύσεως καὶ ὄργανον πρὸς ἀνάπαυσιν μόνον τῶν ἡδονῶν τῶν.

Ὡς ἕκτον καὶ τελευταῖον μέσον τῆς ἀνθρωπίνης παιδείσεως τῆς γυναικὸς πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ὡς ἐκ τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς πηγάζουσα ἀφοσίωσις πρὸς τὴν οἰκίαν καὶ τὸ καλὸν τῆς οἰκίας. Ὁ ἀνὴρ συνήθως διὰ τὴν φροντίδα τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων, ἢ διὰ τὸ δημόσιον αὐτοῦ ἔργον μένει ἐκτὸς αὐτῆς καὶ δὲν εἶνε δι' αὐτὸν ἡ οἰκία, εἰμὴ

τόπος ἀναφυχῆς καὶ ἀναπαύσεως. Ἡ γυνὴ ὁμῶς ἀνήκει διὰ τὴν εἰς τὰ ἐντὸς συστολὴν αὐτῆς εἰς τὸν στενὸν κύκλον τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, ὅπου ἐργασίαι κοπιαστικαὶ καὶ μόνονοι ἐπανερχονται καθ' ἡμέραν, καὶ εἰς τὰς ὁποίας γίνεται χρῆσις ὅλης τῆς δραστηριότητος καὶ ἐνεργείας τῆς. Ἄν λοιπὸν τὸ αἶσθημα τοῦτο τῆς διαρκοῦς ἐργασίας δὲν ἀναπτυχθῇ ἐγκαίρως εἰς τὸ κοράσιον, θέλει λείψει ἔπειτα ἡ αὐτοπροαιρετος παράδοσις εἰς τὰς φροντίδας τοῦ οἰκιακοῦ βίου, εἰς τὴν συμμετοχὴν τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας, εἰς τὴν μετ' ἀγάπης προσήλωσιν εἰς τὸν ἄνδρα, εἰς τὴν τροφὴν καὶ περίθαλψιν τῶν τέκνων. Ὅλη ἡ εὐτυχία τῆς οἰκογενείας στηρίζεται ὡς ἐπὶ βάσεως ἐπὶ τῆς κλίσεως πρὸς πᾶν ὅ,τι ἀποβλέπει τὴν οἰκίαν καὶ τὰ τῆς οἰκίας.

Ταῦτα εἶναι, φίλοι ἀναγνώσαι, τὰ μέσα τῆς ἀνθρωπίνης παιδείσεως τῆς γυναικὸς καὶ ἔπρεπε φυσικῶ τῷ λόγῳ, ἀφοῦ διελάβομεν ἐν συντόμῳ περὶ τούτων, νὰ κάμωμεν τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τοῦ δευτέρου μέρους τῆς ἀνωτέρω θεείσεως ἀρχῆς «Παίδευε ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τὴν γυναῖκα». Ἄλλ' ἐπειδὴ τοῦτο ἀποβλέπει μόνον εἰς τὴν τροποποίησιν, τὴν ὁποίαν λαμβάνει ἡ ἀνθρωπίνη τῆς γυναικὸς παιδείσις ὡς ἐκ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ γένους καὶ τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς, αὕτη δὲ συνίσταται ἐκτὸς ὀλίγων τεχνῶν τῆς Ῥαπτικῆς, Ποικιλτικῆς κτλ. εἰς τὸ διάφορον μέτρον καὶ τὴν κατ' ἐπιφάνειαν ἢ κατὰ βάθος διδασκαλίαν τῶν μαθημάτων τῆς Γραμματικῆς, Γεωγραφίας, Ἱστορίας κτλ., τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ αὐτὰ μὲ τὰ εἰς τὰ σχολεῖα τῶν ἀρρένων διδασκόμενα, καταπαύομεν ἐνταῦθα τὸν λόγον, ἐπιφυλαττόμενοι νὰ πραγματευθῶμεν περὶ τούτου, εἰς τὰ ἀκόλουθα τεύχη τοῦ «Πανδέκτου», ὅπου θέλει γείνει λόγος περὶ τῆς μεθοδικῆς τῶν μαθημάτων παραδόσεως.

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ κ. λ. π.

*Τιμωρίαι τῶν οἰνοφλύγων καὶ πολυφάγων.—*Ἀπα-

γορεύσεις ἐν τῇ τραπέζῃ.—Μετριότης ἐν τῷ

τρώγειν καὶ πίνειν.

(Συνέχεια ἴδε σελ. 192.)

Τὰ μεθυστικά ποτὰ φέρουσι τρομερὰ ἀποτελέσματα. Τινες τῶν νομοθετῶν ἐξέδωκαν διατάγματα, διὰ νὰ ἐμποδίσωσι τὰς κακὰς αὐτῶν συνεπειάς, ἄλλοι ἀπηγόρευσαν αὐτὰ ὡς δηλητήριον, τὸ ὁποῖον ἀποθηριοῖ καὶ ἐκμαίνει τὸν ἄνθρωπον. Ὡμολόγησαν, ὅτι οἱ πλείστοι φόνοι συμβαίνουσι ἐν καιρῷ μέθης, καὶ ὅτι αἱ λογομαχίαι καὶ ἔριδες, αἰτινες ἀνησυχοῦσι τὴν κοινωνίαν μεταξύ τῶν ἀνδρῶν τοῦ δήμου, προέρχονται ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς.

Οἱ παλαιοὶ Μεξικανοὶ δὲν ἔπινον ἀπεσταλαγμένον ὕδωρ πρὶν λάβωσι πρὸς τοῦτο τὴν ἄδειαν παρὰ τῆς ἀρχῆς. Καὶ αὕτη ἐσυγχώρει αὐτὸ μόνον εἰς γέροντας καὶ ἀσθενεῖς. Εἰς ἡμέρας ἑορτασίμων καὶ δημοσίας ἐργασίας περιήρχοντο ὑπάλληλοι καὶ διένειμον εἰς καθένα μικρὸν μέρος ἐξ αὐτῶν. Ἐκεῖνος, ὅστις ἐμεθύσκετο, ἐκείρετο δημοσίᾳ, καὶ κατεδάφιζον τὴν οἰκίαν του, διὰ νὰ δείξωσιν, ὅτι οὗτος ἀπὸ πολλῆς ἦτο ἀνάξιος νὰ ζῆ ἐν τῇ κοινωνίᾳ· διότι ἐξ οἰκείας θελήσεως στιγμιαίως εἶχεν ἀποβάλει τὰς φρένας. Ἐκτὸς τούτου ἐδημεύετο καὶ ὅλη του ἡ περιουσία. Αὐστηρότεροι ἦσαν οἱ νόμοι παρὰ τοῖς Γλασκαλινοῖς. Οὗτοι συνεχώρουσαν τὴν ἀπόλαυσιν δυνατῶν ποτῶν μόνον εἰς γέροντας, οἵτινες διατελοῦντες εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν εἶχον καταστήσει ἀνίκανοι εἰς τὸ νὰ ἐργάζωνται.

Πεφωτισμένοι κοινωνίαι δὲν ἠθέλησαν ν' ἀναγκάσωσιν ἑλόκληρον ἔθνος ν' ἀπόσχη τῆς ἀπολαύσεως αὐτῶν καὶ εὐχαριστήθησαν μόνον εἰς τὸ νὰ περιορίσωσι κατὰ τι αὐτούς. Τινες ἐκκλησιαστικαὶ διατάξεις, αἰτινες ἐξεδόθησαν ἐπὶ Καρόλου τοῦ μεγάλου, ἠπέιλουσαν μὲ ἀφορισμὸν ἐκεῖνον, ὅστις ὑπηρετῶν ἐν τῷ στρατῷ ἠθελε μεθυσθῆ. Ὅτε οἱ Δανοὶ ἤλθον εἰς τὴν Ἀγγλίαν, διέδωσαν τόσον τὴν κλίσειν πρὸς τὸ πίνειν ὥστε ἠναγκάστησαν νὰ κλείσωσιν ὅλα τὰ καπηλεῖα, καὶ εἰς τὰς μεγάλας πόλεις καὶ κωμοπόλεις ν' ἀφήσωσι μόνον ἐν. Ἐκτὸς τούτου πᾶν ποτήριον ἦτο μὲ καρφίον σημειωμένον καὶ μὲ βαρεῖαν ποινὴν ἐτιμωρεῖτο, ὅστις ἠθελε πῖε ἐφάπαξ ὑπεράνω τούτου τοῦ σημείου.

Ἄν Ἀθηναῖος μίαν μόνην φορὰν ἠθελε γευματίσει εἰς δημόσιον καπηλεῖον, δὲν ἐσυγχωρεῖτο πλέον νὰ ἐμφανισθῆ ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου. Κατὰ δὲ τοὺς μέσους αἰῶνας ἦτο συνήθεια παρὰ τοῖς Μαλαϊαλάμαις νὰ μὴ ᾔνε δεκτὸς ὁ οἰνοπότης ἐνώπιον δικαστηρίου. Ἀλλαχοῦ περιορίζοντο εἰς τὸ ν' ἀπαγορεύσωσι τὴν χρῆσιν τῶν δυνατῶν ποτῶν μόνον εἰς τὰς γυναῖκας καὶ ἦσαν τόσον αὐστηροὶ κατὰ τοῦτο, ὥστε οἱ ἀρχαῖοι ἐτιμῶρουσαν ὡς μοιχαλίδα τὴν γυναῖκα, ἥτις ἦτο ἐκδοτος εἰς τὴν οἰνοποσίαν.

Καὶ ἰδιῶται χωρὶς ν' ἀναγκάζωνται εἰς τοῦτο ὑπὸ τῶν νόμων κατέφευγον εἰς τὰ περιεργότατα προφυλακτικὰ μέσα κατὰ τῆς οἰνοποσίας. Ὅτε οἱ Σκύθαι συνέπινον, ἐξήγον ἐκ τῶν χορδῶν τῶν τόξων τῶν τόνους, διὰ νὰ ὑψώσωσι τὸν βραχίονα ὡς ἐπικούρημα κατὰ τῆς διαφθορᾶς τῆς μέθης.

Τινὰ τῶν ἐθνῶν ἐδείκνυον τὴν πρὸς τοὺς οἰνόφλυγας καὶ ἀδηφάγους περιφρόνησιν μὲ πολλὰ περιέργον τρόπον. Οἱ παλαιοὶ Σκῶτοι π. χ. ἀφῖνον αὐτούς νὰ φάγωσι καὶ πῖωσι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν των μέχρι κόρου, ἐτιμῶρουσαν ὅμως ἐπειτα αὐτούς διὰ τοῦτο μὲ τὴν θανατικὴν ποινὴν τοῦ πνιγμοῦ. Ἐν γένει διεκρίνοντο οἱ ἀρχαῖοι Κελτοὶ διὰ τὴν μεγάλην ἐγκράτειάν των, ἐνῶ οἱ ἀρχαῖοι Γερμανοὶ ἦσαν ἐκδοτοὶ

εἰς τὴν οἰνοποσίαν. Λείψανα τούτων τῶν ἀρετῶν καὶ κακιῶν σώζονται ἀκόμη καὶ παρὰ τοῖς ἀπογόνους τῶν δύο τούτων ἔθνων.

Ποινικοὶ νόμοι κατὰ τῆς καταχρήσεως ταύτης ἐφάνησαν εὐθὺς ἀνωφελεῖς καὶ κατέφυγον εἰς ἔτι αὐστηρότερα μέτρα. Οὕτως ἔπεισε Δεκεναῖος, ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῶν Γετῶν, τὸ ἔθνος του, ἂν καὶ εἶχε μεγάλην κλίσιν πρὸς τὴν οἰνοποσίαν, νὰ ἐκριζώσῃ ὅλα τὰ κλήματα: μέτρον, τὸ ὁποῖον διὰ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἐθεώρησαν μὲ εὐνοϊκὸν ὄμμα. Διότι, ἐπειδὴ ἡ χώρα των παρῆγεν ἀρκετὸν οἶνον, ἐφοβοῦντο μήπως αὕτη ἡ συνήθεια φέρῃ αὐτοὺς εἰς τὴν δουλείαν.

Σιμὰ τῶν πεφωτισμένων καὶ ἀγρίων λαῶν, οἵτινες ἀποστρέφονται καὶ καταδιώκουσι τὴν πολυποσίαν, πρέπει ν' ἀντιτάξωμεν ἐκείνους, οἵτινες τιμῶντες μόνον τὴν σωματικὴν βώμην ἔχουσιν εἰς μεγάλην ὑπόληψιν τὸν ὅστις ἤθελε πῖει περισσότερον. Μογγολικὰ καὶ Τουρκικὰ ἔθνη ἐκαυχῶντο διὰ τὴν πολυποσίαν των καὶ ὁ κς'. μῦθος τῆς Ἑβδαῆς ἀναφέρει, ὅτι οἱ παλαιοὶ Σκανδιναβοὶ ἐπαίροντο ἐπίσης, διότι ἠδύναντο νὰ πῖωσι πολὺν οἶνον. Μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς Γεωργίας θεωρεῖται ὄχι ὡς Χριστιανὸς, ὅστις τοῦλάχιστον τὸ Πάσχα καὶ τὰ Χριστούγεννα δὲν ἤθελε μεθύσει, καὶ προβαίνουσι τοσοῦτον, ὥστε καὶ ν' ἀφρίσωσι τὸν τοιοῦτον. Ἀμετρία εἰς τὸ τρῶγειν καὶ πίνειν, ἥτις ἀφαιρεῖ ἢ ὀλιγοστεύει τὸ προσωπικὸν θάρρος, δὲν ἀρμόζει εἰς στρατιωτικῶς διωργανισμένην καὶ ἐπὶ τῆς ἐγκρατείας στηριζομένην πολιτείαν. Διὰ τοῦτο διέταττε νόμος τις τοῦ Λυκούργου, οἱ νέοι Σπαρτιᾶται ἕκαστον δέκατον μῆνα νὰ παρουσιάζωνται ἐνώπιον ἑνὸς ἐφόρου, διὰ νὰ τιμωρηθῶσιν, ἂν ἤθελον εὐρεθῆ ὑπὲρ τὸ δέον παχεῖς.

Ἰδιότροποι ἢ προβλεπτικοὶ νομοθέται ἐστοχάσθησαν, ὅτι τὰ φαγητὰ πρέπει πολλαχῶς ν' ἀπαγορεύωνται. Πρὸς τοῦτο συνετέλεσε καὶ ἡ δεισιδαιμονία προκαλέσασα πλῆθος περιέρ-

γων διατάξεων, ἂν καὶ διαιτητικοὶ καὶ ὑγιεινοὶ σκοποὶ ἐσχῶν μεγάλην ῥοπήν πρὸς τοῦτο.

Οἱ Καρῖθαι δὲν τρώγουσι ποτὲ χοίρου κρέας. Νομίζουσιν, ὅτι ἐκ τῆς ἀπολαύσεως τούτου τοῦ φαγητοῦ οἱ ὀφθαλμοὶ των γίνονται μικρότεροι. Παρὰ τοῖς Ὀττεντότοις εἶναι ἐπίσης ἀπηγορευμένον τὸ κρέας τοῦ χοίρου, καθὼς καὶ οἱ ἄνευ ἀκανθῶν ἰχθύς. Τοῦ λαγοῦ τὸ κρέας εἶναι ἀπηγορευμένον εἰς τοὺς ἄνδρας καὶ συγχωρημένον εἰς τὰς γυναῖκας. Οἱ ἄνδρες τρώγουσι τὸ κρέας καὶ πίνουσι τὸ αἷμα τῶν ἀσπαλάκων, αἱ δὲ γυναῖκες ὄχι. Μὲ βαρείας ποινὰς ἦτο ἀπηγορευμένον εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ τρώωσιν αἷμα ἢ κρέας, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐπ' αὐτοῦ ἓνα σταλαγμὸν αἵματος. Καὶ τοῦτον τὸν νόμον ἀκολουθοῦσιν ἀκόμη μέχρι τὴν σήμερον οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ἀνατολῆς.

Οἱ Ῥαβῖνοι ὁμιλοῦσι περὶ μηρυκωμένων καὶ μὴ μηρυκωμένων ζώων, περὶ καθαρῶν καὶ ἀκαθάρτων ὡς εἰ ἠδύνατο νὰ ὑπάρχῃ ἀκαθαρσία εἰς ἓν τῶν θείων δημιουργημάτων. Οἱ Ἰουδαῖοι ἀπέχουσι καὶ τοῦ κρέατος, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι καρυκευμένον μὲ ἀνθόγαλα, καὶ τῶν ποδῶν τοῦ λαγοῦ. Ἀπὸ τὴν ἀπάντησιν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Πάπας Νικόλαος ὁ Α', βλέπει τις, ὅτι οἱ Βούλγαροι τὸν εἶχον ἐρωτήσει, ἂν ἦτο συγχωρημένον νὰ τρώωσι κρέας ζώου, τὸ ὁποῖον δὲν ἐσφάγη μὲ σίδηρον.

Ἄλλ' ἐξ ὄλων τῶν ἀπαγορεύσεων, αἵτινες διετάχθησαν ἢ ἀκόλουθος εἶναι ἢ μᾶλλον ἀκατάληπτος. Τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ, ὅστις ῥέει διὰ τῆς πόλεως Βουχάρας, εἶναι τόσον νοσῶδες, ὥστε εἰς τοὺς πόδας ἐκείνων, οἵτινες πίνουσι ἐξ αὐτοῦ, γεννῶνται σκώληκες τεσσάρων ποδῶν τὸ μήκος. Ἐνῶ ἐξάγουσι δ' αὐτοὺς, τοὺς στρέφουσι μὲ πολλὴν προφύλαξιν διὰ νὰ μὴ ἀποκοπῶσι· διότι ἄλλως ὁ ἀσθενὴς ὑπόκειται εἰς κίνδυνον θανάτου. Καὶ ὁμως δὲν συγχωρεῖται νὰ πίνῃ τις ἄλλο, εἰμὴ ὕδωρ, καὶ ὅστις παραβαίνει ταύτην τὴν ἐντολήν, μαστιγοῦται δημοσίᾳ. Οἱ ὑπάλληλοι τῆς ἀστυνομίας

κάμνουσιν ἐρεῦνας εἰς τὰς οἰκίας καὶ τιμώροῦσι τοὺς κα-
τοίκους, παρ' οἷς ἤθελον εὔρει οἶνον ἢ οἰνόπνευμα.

Ἡ δεισιδαιμονία, ἣτις ἐξάγει ἄλλα συμπεράσματα, ἐφεῦρε νέας ἀνοησίας. Μοναχός τις δισχυρίζετο, ὅτι τὸ κα-
λὸν ἀγρίμιον ἐδημιουργήθη μόνον δι' αὐτοὺς, καὶ ὅτι, ἀν-
αί πέρδικες, οἱ φασσιανοὶ καὶ αἱ συκαλίδες ἠδύναντο νὰ ὀ-
μιλήσωσιν, ἤθελον κράξει «Δοῦλοι τοῦ Θεοῦ, τρώγετέ μας
διὰ νὰ ἐνσαρκωθῇ ἡ οὐσία μας μετὰ τὴν ἰδικὴν σας, διὰ νὰ
τρυφᾷ μετὰ δόξαν καὶ αἰώνιον ἀγαλλίασιν, καὶ νὰ μὴ ὑπάγῃ
μετὰ τοὺς ἀσεβεῖς εἰς τὴν κόλασιν».

Οἱ κατὰ τῆς πολυτελείας νόμοι ἐξετάθησαν καὶ ἐπὶ τῶν
φαγητῶν. Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀραγωνίας Ἰάκωβος ὁ Α΄. διέ-
ταξεν, ὅτι δὲν συγχωρεῖται νὰ ἔχη τις περισσώτερον πὰρὰ
δύο εἶδη φαγητῶν, ἐκ κρέατος συνισταμένων, καὶ ὅτι ἀμ-
φοτέρωθεν ἔπρεπε νὰ ἦνε μετὰ τὸν αὐτὸν τρόπον παρεσκευασμέ-
να. Ἀπὸ τοῦτον τὸν νόμον ἐξηροῦντο μόνον οἱ κυνηγοί,
οἵτινες ἐσυγχωρεῖτο νὰ φάγωσι τὸ ἀγρίμιον, τὸ ὁποῖον εἶ-
χον σκοτώσει.

Ἐκτὸς τῆς ἀποχῆς, τὴν ὁποίαν ἐπιτάσσει ἡ χρηματικὴ
κατάστασις ἢ ἡ ὑγεία, ἐπιβάλλει καὶ ἡ θρησκεία πολλὰς ἐξ
αὐτῶν, καὶ τοῦτο τὸ εἶδος τῶν κανονισμῶν εἶναι τόσον φυ-
σικόν, ὥστε τοὺς ἀπαντᾷ τις καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς ἀγρίοις
λαοῖς. Οὗτοι στηρίζονται ἐπὶ τοῦ ὅτι γενομένης ἀμαρτίας
θέλει ἀπαλείψει ὁ ἄνθρωπος, ὅταν θυσιάσῃ τινὰς τῶν ἀπο-
λαύσεών του.

Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ πένθους συνηθίζουσιν οἱ ἄνθρωποι νὰ
μὴ τρώωσιν. Ὁλόκληρα ἔθνη ἐπιβάλλουσιν εἰς ἑαυτὰ τὴν
ἐκουσίαν ταύτην ποινήν. Ὅτε οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔτρεξαν εἰς
βοήθειαν φρουρίου τινὸς τῶν συμμάχων των, διέταξαν εἰς
ὄλον τὸ κράτος γενικὴν νηστείαν καὶ περιέλαβον εἰς ταύτην
τὴν διαταγὴν καὶ αὐτὰ τὰ κατοικίδια ζῶα.—Οἱ πολῖται
τῆς Ἀλβας μετὰ τὴν μάχην τῶν Ὀρατιῶν καὶ Κορατιῶν
δὲν εἶχον εἰσδεχθῆ διὰ πολὺν καιρὸν οὐδεμίαν τροφήν.

Ἡ ἱστορία τῶν μετανοούντων, οἵτινες αὐτοὶ ἑαυτοὺς τι-
μωροῦσι καὶ καταπολεμοῦσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν ὄρεξιν, ἤθελε
ἀρκετὰ ἐπεκταθῆ. Διότι «ἐνταῦθα κατὰ τὰς νομηνιας»
πλήθος ἀνθρώπων περιφέρονται, οἵτινες ἢ ἐξ οἰκείας θελή-
σεως ἢ ἐκ τύχης ὠθούμενοι κλαίουσιν. Οἱ Βραχμᾶναι ἤδη
μεταξὺ τῶν ἀρχαίων Ἰνδῶν ἔζων μετὰ μεγίστην ἐγκράτειαν.
Ἐθεώρουν τοῦτον τὸν κόσμον ὡς κοιλάδα κλαυθμῶνος, ἐ-
μακάριζον τοὺς ἀποθανόντας καὶ ἐλεεινολόγουν τοὺς ζῶν-
τας. Οἱ Φακῖραι τῶν νεωτέρων χρόνων ἠκολούθησαν αὐτοὺς
κατὰ τοῦτο καὶ μιμοῦνται τὸ παράδειγμα τῶν Βραχμάνων
ἀπὸ δύο χιλιάδων ἐτῶν χωρὶς καμμίαν διακοπὴν. Μυρι-
άδες ἀνθρώπων παρὰ τοῖς Βακτρίοις καὶ Ἰνδοῖς ἀπέχουσι
τοῦ κρέατος, τοῦ οἴνου καὶ ἄλλων δυνατῶν ποτῶν.

Τὰ ἔθνη τῆς ἀρχαιότητος δὲν ἐνήστευον ἐν γένει τόσον,
ὅσον τὰ νεώτερα, ἀλλὰ δὲν ἔτρωγον τόσον συχνὰ καὶ εὐ-
χαριστοῦντο εἰς ἐν γεῦμα μόνον. Τὸ νὰ γευματίζωσι δις
ἐθεωρεῖτο ὡς ἀδηφαγία. Ὅθεν ὁ Πλάτων μετεχειρίσθη τοὺς
Σικελιώτας ὡς πολυφάγους καὶ ὁ Ἀβρίανος μέμφεται τοὺς
Τυρρηνούς διὰ ταύτην τὴν συνήθειαν.

Δὲν εἶναι ἐνταῦθα ὁ κατάλληλος τόπος διὰ νὰ διαγρά-
ψωμεν τὰς νηστείας καὶ τὴν ἀποχὴν ἀπὸ τοῦ κρέατος, τὰ
ὁποῖα ἢ καθολικὴ θρησκεία καὶ ὁ Ἰσλαμισμὸς διατάττου-
σιν ἐν τούτοις δυνάμεθα νὰ φέρωμεν ἐνταῦθα παραδείγμα-
τά τινα, ἐξ ὧν θέλει δυνηθῆ νὰ κρίνη τις τὸν χαρακτῆρα
τούτων τῶν διατάξεων.

Ὁ Μωάμεθ ἀπηγόρευσε κατ' ἀρχὰς κανεὶς διαρκοῦντος
τοῦ ραμαζανίου, πρὶν δύση ὁ ἥλιος, νὰ μὴ πῖν ἐν ποτήριον
ὑδατος ἢ νὰ καπνίσῃ ἐν τσιμπούκιον. Ἀκόμη καὶ τὴν σή-
μερον δὲν συγχωρεῖται οἱ Μουσουλμάνοι κατὰ ταύτην τὴν
περίοδον μηδὲ τὸ στόμα των νὰ πλύνωσι, μηδὲ τὸ σιελόν
των νὰ καταπίωσι, μηδὲ εἰς γυναῖκα νὰ πλησιάσωσιν. Οἱ Ἀ-
βουσσῆνοι ἔχουσι μίαν αὐστηρὰν νηστείαν 50 ἡμερῶν, ἣτις
τόσον τοὺς ἐξασθενεῖ, ὥστε εἶναι χρεῖα νὰ παρέλθωσι δύο

ἕως τρεῖς μῆνες μέχρις ὅτου ἀναλάβωσι τὰς δυνάμεις τῶν. Ταύτην τὴν κατάστασιν τῆς σωματικῆς ἀδυναμίας μετεχειρίσθησαν περισσότερο παρά μίαν φοράν οἱ ἐχθροὶ τῶν Ἀβυσσηνῶν, διὰ νὰ κινήσωσι κατ' αὐτῶν πόλεμον. Αἰκατερίνη ἡ ἐκ Κορδόνης ἐνεδύθη μοναχικὸν ἔνδυμα καὶ κατεδίκασεν ἑαυτὴν ὡς κτῆνος νὰ βόσκη εἰς τὴν ἔρημον. Εἶχε δὲ καὶ χρονικὸν τι διάστημα νηστείας, εἰς τὸ ὁποῖον ἔβοσκεν ὀλιγωτέραν βοσκήν παρά τὸ σὺνηθες.

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Ο ΑΣΠΑΛΑΞ.

Μεταξὺ ὄλων τῶν ζώων, ὅσα θηλάζουσι τὰ νεογνά αὐτῶν, ὁ ἀσπάλαξ εἶναι ὁ μόνος, ὅστις ζῆ καὶ εὐρίσκει τὴν τροφήν αὐτοῦ εἰς σκοτεινοὺς δρόμους ὑπὸ τὴν γῆν. Ἡ παρουσία τοῦ ἀσπάλακος εἰς τε τοὺς ἀγροὺς καὶ λειμῶνας γίνεται γνωστὴ ἐκ πολλῶν καὶ ποικίλων γνωρισμάτων· ἡ ἐπιφάνεια τοῦ μέρους εἶναι κεκαλυμμένη ἀπὸ σωρὸν χώματος, ὡς μικρῶν λοφίσκων ὑψυμένων πανταχοῦ, τὸ ἔδαφος εἶναι ἀνωρυγμένον καὶ διατετρημένον διὰ πολλῶν ὑπογείων διόδων, τὰ φυτὰ, ὑπὸ τὰς ρίζας τῶν ὁποίων βόσκει τὸ κατοικοῖον ζῶον, μαραίνονται καὶ ἀποθνήσκουσι κτλ. Ἀδίκως ὁμοῦς κατηγοροῦσι τὸν ἀσπάλακα ὡς ζῶον μόνον βλαβερόν, καὶ οὐδόλως ὠφέλιμον. Εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ἀφαιρεῖ μέρος τῆς στερεότητος τῆς γῆς διὰ τῶν ποικίλων αὐτοῦ ὑπονομεύσεων, εἶναι ἐπίσης ἀληθές, ὅτι διὰ τὴν ἐκ τοῦ βάρους τῆς γῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ἐκτινασσομένων σωρῶν χώμα-

τος, πολὺ μέρος γονίμου γῆς καλύπτεται, καὶ ἡ ὑπ' αὐτοὺς κειμένη βλάστη ἐμποδιζομένη εἰς τὴν αὔξησιν αὐτῆς ἀποπνίγεται, ἀλλὰ τίς παρετήρησεν, ὅτι ὁ ἀσπάλαξ κατατρῶγει ὑπὸ τὴν γῆν τὰς ρίζας τῶν φυτῶν; Οἱ θέλοντες νὰ βεβαιώσωσι τοῦτο κάμνουσι τὴν ἐξῆς παρατήρησιν· ὅτι ὅπου τὰ φυτὰ ἀποθνήσκουσι, καὶ αἱ ρίζαι αὐτῶν εἶναι καταφαγωμένοι, ἐκεῖ εὐρίσκονται καὶ ἀσπάλακες, καὶ ὅπου οὐδεὶς ἀσπάλαξ ὑπάρχει, οὐδὲν τοιοῦτον συμβαίνει. Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ ἡ ἐξῆς φυσικὴ παρατήρησις. Ὅταν τὴν ἀνοιξιν οἱ βάρταχοι ἀρχίσωσι πρωίμως νὰ κοάζωσι, πρωίμως ἀναφαίνεται καὶ τὸ φύλλωμα τῶν δένδρων, καὶ ὅταν βραδύνωσιν ἐκεῖνοι εἰς τὴν μουσικὴν ἐργασίαν τῶν, βραδύνει καὶ ἡ βλάστησις τοῦ φυλλώματος· σημαίνει λοιπὸν ὅτι τὸ ἄσμα τῶν βατράχων ἐπιφέρει τὴν βλάστησιν εἰς τὰ φυτὰ;

Ἄλλ' ἐφάνη πρὸ πολλοῦ ὑπερασπιστῆς τοῦ ἀσπάλακος ἔμπειρος γεωπόνος καὶ φυσιοδίφης «Δὲν τρώγει, λέγει οὗτος, τὰς ρίζας τῶν φυτῶν ὁ ἀσπάλαξ, ἀλλὰ οἱ ὑπὸ τὴν γῆν ὑπάρχοντες σκώληκες, ἐξ ὧν γεννῶνται αἱ μηλολόνηται καὶ ἄλλα λυμαντικὰ ζώφια. Ἀπ' ἐναντίας ὁ ἀσπάλαξ κατατρῶγει τοὺς σκώληκας, καὶ καθαρίζει τὸ ἔδαφος ἐξ αὐτῶν. Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ ἀσπάλαξ παρακολουθεῖ καὶ καταδιώκει τὰ ζώφια ταῦτα τὰ προξενούντα τὴν ἐξασθῆνησιν καὶ τὸν μαρασμὸν εἰς τὰ φυτὰ, ἐπόμενον εἶναι νὰ εὐρίσκηται εἰς τὸ μέρος ἔνθα φαίνεται ὁ μαρασμὸς οὗτος.

Ἄλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ἀποδείξεις τῆς ἀθωότητος τοῦ ἀσπάλακος αἱ ἐξῆς. Ὅλα τὰ τετράποδα ἢ θηλαστικά, ἅτινα ἡ φύσις προώρισεν εἰς τὸ νὰ φυτοφαγῶσι, ἔχουσι εἰς ἑκατέραν τῶν σιαγόνων ἄνω καὶ κάτω μόνον δύο μεμωμένους καὶ ἰσχυροὺς προσθίους ὀδόντας, (τομεῖς) οὐδένα δὲ κυνόδοντα, ἀλλ' ὑπάρχει μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν γομφίων κενὸν τι διάστημα. Ὅλα δὲ τὰ ἀρπακτικά, ἅτινα συλλαμβάνουσι καὶ κατατρῶγουσιν ἄλλα ζῶα, ἔχουσι ἐξ ἡ καὶ πλείονας ὀξεῖς προσθίους ὀδόντας, κατόπιν ἔρχονται οἱ κυνό-

δοντες ἐκατέρωθεν τούτων, καὶ κατόπιν ἱκανοὶ γόμφιοι. Ὁ ἐξετάζων λοιπὸν τὸ ρύγχος τοῦ ἀσπάλακος παρατηρεῖ, ὅτι εἰς μὲν τὴν ἄνω σιαγόνα ἔχει ἕξ, εἰς δὲ τὴν κάτω ὀκτὼ ὀξεῖς προσθίους ὀδόντας, καὶ κατόπιν τούτων εἰς ὅλα τὰ τέσσαρα μέρη κυνόδοντας, ὥστε ἔπεται ἐκ τούτου, ὅτι ὁ ἀσπάλαξ οὐδόλως εἶναι φυτοφάγον ζῶον, ἀλλὰ μικρὸν ἀρπακτικὸν ἢ ζωοφάγον. Δεύτερον· ὅταν διασχίσῃ τις τὴν γαστέρα τεθνεῶτος ἀσπάλακος, καὶ ἀνατάμη τὸν στόμαχον αὐτοῦ, οὐδέποτε εὐρίσκει λείψανον φυτοῦ ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ πάντοτε τὰ δέρματα ἰούλων καὶ ἄλλων λυμαντικῶν ζωῶν, ἅτινα ζῶσιν ὑπὸ τὴν γῆν.

Οἱ καταδιώκοντες λοιπὸν καὶ ἐξολοθρεύοντες τὸν ἀσπάλακα, προξενοῦσιν εἰς ἑαυτοὺς τὴν μεγίστην βλάβην, καὶ εἰς τὰ κακοποιὰ ζῶα τὴν μεγίστην χάριν, ἅτινα τότε αὐξάνονται καὶ πολυπλασιάζονται καὶ ἐρμηθοῦσι τοὺς ἀγρούς καὶ λειμῶνας, τὴν δὲ ἀνοιξιν γεννᾶται ἡ μηλολόνη ἢ ὁ χρυσοῦς κἀνθαρος, ὁ κατατρῶγων τὰ δένδρα.

ANEKAOTON.

Νέος μαρκήσιος ὠδήγησε μιᾷ τῶν ἡμερῶν Κυρίας τινὰς εἰς τὸ ἀστεροσκοπεῖον τῶν Παρισίων, διὰ νὰ ἴδωσι τὴν γενησομένην ἐκλειψιν τοῦ ἡλίου. Ἄλλ' ἐπειδὴ αἱ Κυριαὶ ἤργησαν ὀλίγον νὰ στολισθῶσιν, ἡ ἐκλειψις εἶχε παρέλθει, ὅτε ὁ Κύριος οὗτος ἔφθασεν εἰς τὴν θύραν. Ἀνήγγειλον λοιπὸν αὐτῷ, ὅτι ἐβράδυνε νὰ ἔλθῃ, καὶ ὅτι τὸ πᾶν ἐτελείωσε. Ἄς ἀναβῶμεν ἐν τούτοις εἶπε, Κυριαὶ μου. Οἱ ἐν τῷ ἀστεροσκοπεῖῳ εἶνε φίλοι μου, καὶ θέλουσι λάβει τὴν καλωσύνην νὰ ἐξαναρχίσωσι.

ΜΥΘΟΣ.

Ο ΖΕΥΣ ΚΑΙ Ο ΙΠΠΟΣ.

«Πάτερ τῶν ζῶων καὶ τῶν ἀνθρώπων, ἔλεγεν ὁ ἵππος πλησιάζων πρὸς τὸν θρόνον τοῦ Διός, λέγουσιν, ὅτι εἶμαι ἐν τῶν ὠραιότατων πλασμάτων, δι' ὧν κατεκόσμησας τὴν γῆν, καὶ ἡ φιλαυτία μὲ κάμνει νὰ τὸ πιστεύσω. Ἄλλὰ δὲν θὰ ἤμην ὠραιότερος, ἂν δὲν μὲ ἔλειπον διάφορα ἀλλὰ πλεονεκτήματα;» — «Καὶ λοιπὸν τί νομίζεις, ὅτι ἠδύνασο νὰ ἔχῃς πρὸς μείζονα καλλωπισμόν;» εἶπε μειδιῶν ὁ ἀγαθὸς Θεός. — «Θὰ ἤμην ἴσως ταχύτερος, προσέθηκεν ὁ ἵππος, ἂν τὰ σκέλη μου ἦσαν ὑψηλότερα καὶ ἰσχυρότερα. Λαιμὸς μακρύτερος, κύκνειος, δὲν θὰ μὲ καθίστα δύσμορφον, στέρνον εὐρύτερον ἤθελεν αὐξήσῃ τὴν ἰσχύν μου, καὶ ἀφοῦ ἄπαξ μὲ προώρισας νὰ φέρω ἐπ' ἑμαυτοῦ τὸν ἀγαπητόν σου, τὸν ἀνθρώπον, ἠδύνατο λίαν καλῶς νὰ ἦναι ἐκ φύσεως ἐσχηματισμένον ἐπὶ τοῦ σώματός μου σάγμα τοιοῦτον, ὅποῖον ὁ ἀγαθώτερος ἵππεὺς ἐπιθέτει εἰς ἐμέ.»

«Καλὰ, ἀπήντησεν ὁ Ζεὺς, ἔχε ὑπομονὴν μίαν στιγμὴν» — ὁ Ζεὺς σπουδαίαν ἐμφαίνων ὄψιν ἐξεφώνησε τὴν λέξιν τῆς δημιουργίας. Τότε ἔδωκε ζῶην εἰς τὸν χοῦν, καὶ αἰφνης ἐστάθη πρὸ τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἡ δυσειδὴς κάμηλος. Ὁ ἵππος ἰδὼν αὐτὴν ἔφριξε, καὶ ἔτρεμεν ἐξ ἐκπλήξεως καὶ βδελυγμίας. «Ἐδῶ ὑπάρχουσι κνῆμαι ὑψηλότεραι καὶ ἰσχυρότεραι, εἶπεν ὁ Ζεὺς, ἐδῶ ὑπάρχει στέρνον εὐρύτερον, ἐδῶ ὑπάρχει τὸ σύμφυτον τῷ σώματι σάγμα· θέλεις, ὦ ἵππε, νὰ σὲ κάμω τόσον δύσμορφον;» — Ὁ ἵππος ἔτρεμε περισσό-
τερον. «Ἴδού, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Ζεὺς, τὴν φορὰν ταύτην διδάχθητι, χωρὶς νὰ τιμωρηθῆς! Ἄλλὰ διὰ νὰ ἐνλυμηθῇς καὶ ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν τὴν προπέτειάν σου, διατάττω,

σύ, ὦ νέον πλάσμα, διατηρήθητι ἐπὶ τῆς γῆς! Ὁ Ζεὺς ἔρριψε τότε βλέμμα σωστικὸν ἐπὶ τῆς καμήλου, καὶ ἔκτοτε ὁ ἵππος οὐδέποτε παρατηρεῖ αὐτὴν χωρὶς νὰ φρίττη.

Ὅ,τι ὁ θεὸς σοὶ δίδῃ, ἂν δὲν σὲ εὐχαριστῇ,
ἡ ζωὴ σου θέλει εἶναι οἴκτου καὶ δεινῶν μεστή.

ΑΡΧΑΙΑ ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

Εἶμι πατὴρ λευκοῖα μέλαν τέκος, ἄπτερος ὄρνις,
ἄχρι καὶ οὐρανίων ἱπτάμενος νεφέων·
κούραις δ' ἀντομένῃσιν ἀπενθέξ δάκρυα τίκτω·
εὐθὺ δὲ γεννηθεὶς λύομαι εἰς ἀέρα.

Εἷς ἄνεμος, δύο νῆες, ἐρέττουσιν δέκκ ναῦται·
εἷς δὲ κυβερνήτης ἀμφοτέρας ἐλάει.

ΓΡΙΦΟΣ.

ΛΥΣΙΣ

Τοῦ ἐν τῷ Β'. τεύχει αἰνίγματος «Δῆλος» τοῦ δὲ γρίφου «Γρυ-
νὴ χρηστὴ πηδάλιον οἰκίας».